

VERSEK ÉVE 1988

JUGOSZLÁVIAI
MAGYAR KÖLTŐK
MŰHELYE

ÖSSZEÁLLÍTOTTA

BORI IMRE
TOLDI ÉVA

JEGYZET

A *Versek éve* szerkesztői gyakorlata értelmében a következő körlevelét küldtük a jugoszláviai magyar költőknek: a Híd szerkesztősége és a Forum Könyvkiadó Kiadói Tanácsa nevében arra kérlek, hogy 1987. december 31-éig küldj a Hídnak új, eddig nyomtatásban meg nem jelent verseidből, hogy azokat folyóiratunk egyik tavaszi számának *Versek éve* című, immár hagyományos antológiájába sorolhassuk. Egyúttal arra is megkérlek, hogy röviden, akár egy mondatban, fogalmazd meg véleményed a költészet és a magad költészete pillanatnyi állásáról. Ilyen vélemény, vallomás legutóbb *A vajdasági ég alatt* című antológiában jelent meg 1960-ban.

A most megjelenő verseket a szerkesztők válogatták.

B. I.

URBÁN JÁNOS

KENYÉRGOND

Lombunk a terhes felhő,
gyökér a kötődő szívünk,
a néma, kettő között,
fönt, éldegél az eső,
a kelő nap elköltözött
melegebb vidékre,
helyére szürke tél jött,
köd; hó nélkül bérbe
vette az őszi vetést.

A szél tájra üvöltve,
bőgve méri a mérföldeket,
lehet, elbukik valahol,

ahol termő göröngyök,
gyöngyök között ekenyom,
szabadon zöldbe öltözött
csönd, embert békítő,
öröklő gyökér sarjad.

A halom tavaszt sejtető
erő, időmutató lábnyom,
alkalom magunkban hinni:
enni tettünkért kapunk,
ma módunk adódna adni,
hajdani emléktiszta tenyér
a kenyér, az élő akarat
itt marad, a vadludak dél
egén száraz jelet hasítanak.

ÁRAMLÁS

Ott, ahol a part szakad,
meghúzódunk,
szélnek vetjük hátunkat,
tolakszunk az ősrégi
sokasodásban,
körömszakadtáig kaparunk,
fázunk, melegünk van,
változó közérzettel
fészkelődünk
helyért a mélyedésben,
vidoran álmodunk,
a hunyorítás les ébren,
nehogy életünk eljátsszuk,
naptól poncolt plebejusok,
a dombvonulat alatt
rejtekhely a vájatok,
ahol sötétbíbor vérfű-
illatok kábítanak,
mikor felkúszik élethű
békéjével az alkonyat;
az est teríti csöndjét,
pihennénk hallgatag,

maradna utánunk örökség:
önérzet, némán áramló fuvallat,
a fény felé motozó hajnal,
a szemünkben élő pillanat
felriadt nagy akarattal,
ott, ahol szakad a vízpart.

A VILÁG TENYERÉRE

Valami szépet akartam,
így, ha már megszülettem,
tettem, vettem, eladtam,
éltem, csereberéltem,
kaptam egy országot,
valahogy a jó véletlen
engemet is befogadott;
most táltos mesékre
megbűvölten hallgatok:
lesz itt csodás világbéke,
kiknek az idő ezt osztott,
én sem bíztam véletlenre:
ha mindenkit itt hagyok,
ne kerüljön pénz szememre,
amit teszek, megfontolom,
míg a világ tiszta tenyerére
anyanyelven a versem írom.

Ebben a mai, társadalmilag szótlán, sokszor bátoratlan, gondolati erőfeszítések nélküli költészetünkben számtalanszor hiába keresem hagyományaink értékőrzését, környezetünk, életünk jelenkori történéseit, a jövő iránti ihletet, nézetrendet.

Foglalkoztat az önbecsülés érzelmi kérdése, a védtelenségi, a függőségi, a mellőzöttségi, a kiszolgáltatottsági, a magáramaradottsági állapot, az egzisztenciális kérdésekkel küszködő alkotók sorsvállalása és a műveikben történő közösségi, világnézeti megnyilatkozás.

Az irodalmi áramlattól, tartalmi és szerkezeti önismétlésektől, kordivati sodrásoktól mentesen, úgy érzem, költészetemben következetes maradtam önmagamhoz: a szülőföld iránti szeretetben, oszálynézetemben, az anyanyelvi értékőrzésben, előítéletektől mentes álláspontjaimban, az őszinte költői magatartásban.

ÁCS KÁROLY

VERSEIM VÉGÉRE

Nagybetűs kezdet; indulatszavak
harsogó felkiáltójelei
tűzdelték tele (öröm? vagy harag?)

inkább az ifjú lélek elemi
zűrzavara: tagolatlan beszéd);
folyékony már, s ha néha belerí

(zárójelben) valami maradék
fájásféle, úgyszólván élvezet
ráhurkolni a ritmus kényszerét;

s romlik a szó, elfolyik a szöveg,
marad a póre váz; akármit mondok,
nem fontos már; könnyű szívvel teszek

— hosszú mondat volt — a végére pontot.

(1987. XII. 16.)

ELEMÉK

t ű z

v	l
í	e
z	v
	c
	g
	ő

f
é
l
e
l
föritelem
m

s z e r e l e m

EGY SZÁL HEGEDŰN

A vers: vallomás. És kihívás, számadás, lét- és önvizsgálat. Szüntelen értékelése és értelmezése annak, hogy mi is történik bennünk, körülöttünk, a világban. Mert minden mű mögött az élet rejtőzik, minden alkotás szövetébe — közvetve vagy közvetlenül — sorsunk ivódik bele. Úgy, ahogy a hajszálgökök révén a tápsó is ágakba, levelekbe, rostokba hatol, a száron, a törzsön, a sejtfalakon át.

Más lapra tartozik persze, hogy a valóságháttérrel, sebeink ki- és betakarásával, szóval, képpel, metaforával, beszédünk ritmusával, gondolatunkkal stb. mit sikerül költészetté lényegíteniünk, és milyen hőfokon.

A vers, a költészet: panasz és fohász, lázadás és imádság. Toroknak feszülő ének. Értelmet ad a létezésnek. Minden jó vers oázis a sivatagban, sziget az áralmatban. Villogó világítótorony, hogy zátonyra ne fussanak a hajók, viharba, tengerbe ne vesszenek az emberek. A költőnek, a hajóskapitánynak Szküllä és Kharübdisz között kell hajóznia, magárahagyatottan, kiszolgáltatottan, de megfutamodnia akkor sem szabad. Ha pedig kiterítik, akkor is dobban egyet, megérinti a földet,

mint Anteus, és föltámad. Harmadnapra, sokadnapra, erejét és hitét is megsokszorozva.

A költő dolga, hogy mindenkor, mindenhol az emberről és a világról szóljon. Lehetőleg úgy, mint előtte (és utána?) még senki. A követelmény: az árokszélről, a sötétségből, a pokol tornácáról is fényre, égi magasokba törni, onnan is világgá röptíteni a dalt, az éneket. Akár az út porából felröppenő pacsirta. De madár helyett pokolba szálló dudások is lehetünk. Mert minden vers hőse, győztese és vesztese: mi vagyunk. Létünk — és anyanyelvünk — Szent Ilona szigetére száműzött kis és nagy Napóleonjai, halálunkig Ithakát kereső Odüsszeuszai.

De a vers vonzás és viszonzás is egyúttal. A költészet örökké változó csillagképeének sugárzása szerint pedig lehetőség és alkalom, hogy egymásra — és önmagunkra — találjunk, hogy tartalmasabban, emberibben éljünk. Az oly gyakran meghibbant világban, az oly gyakran „kizökkent időben”. Ott, ahol a költő mindig egyedül van — másokért. És papírral, tollal a kezében, írógéppel maga előtt leplez, jobbít, lázad, tiltakozik — egy szál hegedűn. Mert a vers az űzött ember, a vesztes ember örök vigasza. Azoké, akik annyi kétségbeesés után — legalább ideig-óráig — tudnak még örülni, álmodni. Mert a vers a remény, a tisztaság (talán) utolsó menhelye is!

Ezért írok verset. Ezért írunk verset. Akkor is, ha (netán) mit sem változik az ember, akkor is, ha (netán) széthull a világ. Az írás tett, az írás kiáltás. Hallgatással nem lehet átszólni az idő kerítésén.

GULYÁS JÓZSEF

XII. ZSOLTÁR

Uram, a dantei pokol az én bensőmhöz képest
egy napos gyermekjátsszótér.

Én írom a legszörnyűbb verseket Európában.

Emlékszem,
a kéthetes ivóvíz az én számnak rózsavíz volt.

Uram, takarítsd ki a lelkem,
mosd ki, és terítsd a meztelen árbocrúdra.

Hogy szerettem volna —
maradék nélkül egy földöntúli lugasban,
fogatlanul, hülyén, de időben,
a maga idejében,
ilyen szép alkonyt gondoltam és kívántam
magamnak, mint mindenkinek.

Lázadtam, adtam egy-két pofont,
a semminek adtam, Uram, a semmi beforrt.

Dél van, és nem értem, semmit se értek,
ki forgatja a kereket,
mért kell éjszaka reszketnem
egy kis nulláért,
akit kifogtam a semmiből magamnak.

Hol a mag, melyből a csók kinyílt
és halálig virágzik,
a száj, a fogak, az öröm formái, a szemek,
az Ő szeme, melytől a csont elolvad.

AMATŐR MEGOLDÁS VOLT MESTER

mi az hogy örök? én ezt nem értem

egy kicsit túl hosszú lesz az öröklét

Uram
nem tudtad kilépni a végtelent
nem tudtad befejezni mint a teret
vagyis tető alá hozni a világot

és nem így kellett volna megcsinálni
a végét

amatőr megoldás volt Mester
Mestérs munká rossz találmány
ez a befejező megoldás

legalább oldalt fordulhatna az ember
ha akar hát legyintsen
így akartam én akartam így

ó hát semmi közöm sincs magamhoz
mi ez
mi folyik itt titokban!
nincs itt senki akinek
elkaphatnám ezért a grabancát
mint egy járókelőnek
aki szétszórja a papírt a park fái közt?

BESZÉLHETNÉNK MÁSRÓL IS

1.

Beszélhetnénk mi másról is,
a halálról például,
de minek bántani a verset,
meg aztán
könnyű a halálról beszélni,
a halálról könnyebb.

2.

Megint melékútra siklottam,
lényegtelen dolgokról,
semmiségekről beszélek,
például a vízből kigurult kő
filozófiája helyett.

3.

Lehetne beszélni a virágról,
a csillagokról,
de virág nincs,
és csillagok sincsenek,

legalábbis ezen a réten
s ezen a padláson.
Hagyjuk a nincsen-dolgokat,
hagyjuk másoknak.

MINT A MADÁR

Senkit se ismerek, senkit se várok,
meguntam, mint a madár
énekét elunja, megutálja,
s a kövek felett becsukja szárnyát.

EGY LÁNY MESSZIRŐL

(Sláger)

Egy lány messziről,
a lány a könnyet kereste,
a könnyet, a sírást,
a sorsa volt az,
folyóknak ment elébe
szilveszter éjszakáján,
vidáman ment elébe.

Egy szál haja többet ért,
mint összes ékszere.

Sírt északon, lejött,
hátat fordítva magának,
tükrében is a hátát látta
szilveszter éjjelén.

Sírt fönt északon, lejött,
és táncolt, táncolt,
hátat fordítva magának,
de útja könnyek útja volt.

NŐ, ÉLET S MINDEN

Ha jó volt, én jobb voltam,
ha szeretett, én jobban szerettem,
ha gonosz, én kegyetlen,
megtagadtam és eltemettem.

Most itt vagyunk, nézünk egymásra.
Nem kell már, ami nincsen . . .

DISZNÓTOROS KARÁCSONYI
VACSORA CSURGÓN

A titkár úr és társasága (nem alattvalói)
ahogy megérkeznek Csurgóra,
éppen kész a disznótoros vacsora,
mint egy Móricz-regényben,
az úr fiatal, legújabb divat szerint
szabott és varrott nőcikéje
egy Móricz-figura tükörképe.
Ha most belépne Sándor a közeli nádasból,
a hirtelen támadt csendben
mögötte, a nyitva hagyott, nyikorgó ajtóban
vadvacsa hápogna,
e vad világ lelke.

ÉS HASONLÓ MŰLÉKONY FIGURÁK

kit annyiszor ugrattak
kritikusok
és hasonló műlékony kisvárosi pamutfigurák
még Koncz István is leköpdösött
időszámításunk kezdetén
úgy 59 táján
akiről szeretném hinni hogy több ezeknél
a maiaknál

a kürt legyen aranyveretes
kristály a jogar gömbje

ki kapuk döngetésébe fogott
nyíljanak meg azok előtte
kinek fülébe az utolsó hangot
sistergő ólom ültette
hallja
a szarvasüldözés zaját
s lásson tisztán ki szemét
hitét vesztette

híres cédrusok árnyékában —
mint párkányhegyek
havasainak folyóvizétől
a puszták forró homokja —
borosodjék a szellem újra
lelket vasmarok ne tapinthassa

kolostorok babarózsáit
kísérje *nap*nak kertsírja
kerüljön helyére imarojt
balzsam mirha
víztaszító agyagkönyvtár
vízkezelő szikla.

S ha már szavam
többé nem érthető
elballgatok —
ahogyan a föltámadott
és a nem létező
térdeplésre
nem
kényszeríthető

Hogy hol tart most a *költészet*, pontosan nem tudom; én az *emberi* hangig jutottam, ahol horgonyzom; s bár nem vagyok bizonyos, mikor veszíti el, elveszíti-e, elveszítheti-e végső értelmét is a *szó*, a költészetbe vetett hitem, ha lehetett, még inkább megerősödött.

hárman egy fürdővízben
 hárman-négyen egy fürdővízben
 tette hozzá az öcskös
 aki szintén megjárta ezt az eleven temetőt
 a bánáti elmeegógyintézet bugyrait

ARS POETICÁM?

1.

A Szocializmus, a Csorba Győző.

2.

Azt hittem, sikerül valamit megoldani
 vagy megfejteni,
 legalább megfejteni.

3.

Mit akarsz te mindig kultúrával tölni
 az ember fejét! A nép hadd éljen s gobelinezzzen — mondta Petrik gobelinyáros az úrnak egy, a napnál majdnem világosabb éjszakáján.

KONCZ ISTVÁN

JELENTÉS

Keleti ormán a rozsdás bércnek, amely
 mint titáni szörny, őrködik a rezervátum felett, nappal a Naphoz, éjjel a Göncölhöz közelebb, a halált vagy az örökéletet várja csupán még — elviselni —, vackát, az ócska medveirhát a széljárás iránt hevenyészí

kedvtelen, akár a jövevény pap ott lenn,
áldoz, böjtölve istenének a cifra sátor
alatt — ég és Föld között —, csend és felleg vihar előtt, —
síri békét szolgál az idő indiánnak, Sasfiának.
Alant a képzelet sem szárnyal, dísztelen
s akadozó a szólás, képei szürkék; teher
mondani s fogadni is a szót, hülyíteni egymást; —
azért, mert jól hangzik, nem igazabb a
szférák zenéje, mint otromba keselyű-
rikácsolás; követve hát a hunyorgó,
baljós csillagot, a vén indián, a Sasfia
felfelé, meredeken, mint ahogy megfigyelte
egykor régen a nemes őst, szó és társ nélkül
hagyta el nővéreit, hazát s kutyát: a rezervátumot.
Keleti ormán a rozsdás bércnek, nappal
a Naphoz, éjjel a Göncölhöz közelebb,
a szél iránt szabadság s friss hó szimatját,
akár a régi, cifra tollbóbitát — újra, vagy
túlélni józan ész nem kísért — bármelyik jöttment
úgy kaphatja meg, mint ócska souvenir.
És az élet ment tovább, egyre nőtt a múlt,
kurta jelentés — akiknek a vigaszból
nem jut —, az indián, a Sasfia ott fenn,
Ég és föld között megbolondult.

Zavar, azt hiszem, le is hangol, amiért a legutóbbi években írt verseimet — úgy tűnik — a korábban, tíz, tizenöt, húsz évvel ezelőtt írt verseim rovására emelik ki. Ezt a zavart, lehangoló hatást magam sem értem. Valahányszor ilyen kiemelést vélek felismerni, mindig hol hevesen, hol diplomatikus taktikával védelmezem korábbi verseimet — persze a nem tetsző összehasonlítást ellensúlyozandó —, az utóbbi években írt verseim rovására. Nyilván nincs igazam, azonban — számomra legalábbis e kérdésben — nem is az igazság az érdekes, hanem indokolt vagy indokolatlan revoltom forrása, hiszen ha jól meggondolom, még talán örülnöm is kellene.

Lehet vagy harminc éve, amikor egy hasonló apropó kapcsán magamról és a költészetről vallva leírtam: homo moralis sum. Most úgy tűnik, ezt akkor választottam. Ma ismét leírom, hogy homo moralis sum. Most nem választok, most egyszerűen megállapítom, kijelentem, közlöm. Azt hiszem azonban, hogy harminc évvel korábban más választásom nem is volt.

A korábbi és az utóbbi években írt verseim egyformán az értelem erkölcsi érzékenységének reflexei, változatlanul. De akkor mégis honnan az összehasonlítást provokáló különbség? Lehet, hogy csak ötlet, de azért lehet, hogy igaz: húsz-harminc évvel ezelőtt én voltam védtelenebb, mint ma, ma maga a költészet védtelenebb, mint húsz-harminc évvel ezelőtt volt.

DEÁK FERENC

AFRIKA VERSEI

(Vázlatok)

1. G'bessia népes dombján
gyöngyposztáták ezre
sáskalesben.
2. Embertől emberig
éjfél-nagy-tó,
béke elérhetetlen partjain,
közbul — úszó tetemhajó . . .
3. Kemény ravatalán
jó ismerősöm:
Alou-Seyni tizedik fia, Dabó.
4. Még dél sincs,
s már itt a hőszakadás.
5. Mariama zajos tincse,
fékezett légzés,
síró tinó véres horpaszán
boldog lepkerakás. Mindez
a tajtékzó apályra várva
szorosan összeáll,
akár a birkaürülék,
s omlik is szkarabeusz láttára.
6. Madame Bourbonnais kertjében
a déli döbbenet bénulatában
szenderek ezre márványrózsáimon.
7. A kígyók tehene ismét nekidől
Bayo kunyhájának.
Odabenn váltólázroham.

Viszik is már a rémségekbelátót
Matoto dombján lefelé.

8. Megittuk a jeges teát,
s a citromfű pici kévét
a szivarzsebbe rakják:
maláriaszúnyog ellen
használ.

9. Bayo portáján
a kígyók tehene
egy selyemgyapotfa felritkult
árnyékában pihen.

Az elefántfütengeren
fekete kaláris:
a nyugalom sírjától hazafelé
gyorsan guruló fejek csillognak ott.
Megfőtt az utolsó fejadag rizs.

10. Mariama ma harmadszor fürdik,
s forog körülötte sok vidám szem.
Az övé meg nem állt még emberen.
Csak fürdik negyedszer is ő,
e gőzidőben zsenge,
tüzelő verem.

11. Taoyah peremén összedőlt egy ház.
Cudar egy prés, mondták a serény takácsok.
Cudar egy lék, ismételték az asszonyok.

12. A törpegémek a mangrove külső vesztőiből
a romhoz merészkedtek.

13. Innen nem is jött külön hír
hozzánk Camayennébe,
csak a bíborszín, nehéz pihék.

14. A gerlicék itt kisebbek és
bizalmatlanok. Számukra csak
a holt vasmarok igaz kihívás,
ahogy idők mélyéről a patak gázlós részénél
örök bénulással kivetette
a felborult daru.

15. Liberté!
Seggbe lőttek pár tucat hadnagyot,
századost.

Feloszlatták a lepratelepet.
Baszott egy világ,

baszott meg éhes.
Én egy Heinekennel
a kezemben,
az üveg túloldalán:
baszott exellenciás.
Odakinn a sok éhes, leprásnak —
Liberté, mi lenne más?

16. Tidjani harmadik,
szép,
szép harmadik neje
ibrikének mélyén
gyűrűző indigó.
E parányi hullámokban
indigóvihar, mit büszke,
bő mellébe szív,
s innen lel szép,
fojtogató csókokhoz
tartalék lelket
és vad, táncos imát.

17. Érik kertemben a mangó.
Esténként az emlős madarak
százával támadják a
sivalkodó gyümölcsöket.
Csonka testük reggel asztalomra szakad.
Itt holtnak, élőnek mindent szabad.

18. Aminatouval elküldjük a dalt.
az utolsó monszunnal,
hadd vigye mind e szálkás derűt
a Konkoure falánk vizeihez,
a Négy Híd majmait hadd koronázza,
az Örkdő Elefánt csúcsára Ellen-Ararátnak,
a Pipáló Kutya sok légiáldozatának,
örökmécsként,
vérző, esti lángnak.

KOLIGER KÁROLY

TAGOLÁS

Van, aki bús. Csügged. Gyáva. Rest. Megnyerhető.
 Van, aki bátor. Befolyásolhat. Küzd. Legyőz.
 Méltánytalan sorsot kihív. Örökre fogad.
 Aphrodité, ó, az éj homályát kedveli.
 Nagy hőségben szel görögdinnyét, mely felüdít.
 Ki-ki a más kedvesével paráználkodik.
 A bizalom, hitetlenség visszaüt zsengén.

A legjobban fájó: éberen veszíteni.

Szórakozott szórakozottat észre nem vesz.
 A szótlán kezdettől fogva ősanját lesi.

A kender kétlaki növény. A vászoning óv.
 A bölcs fiúszerelemet is űzhet, bölcs marad.
 A bezáruló körhöz nem járul kockázat.

ELEMEK PÁRHUZAMMAL IV.

Életed az egyetlen valóság: az eleven akció.
 Siratlak, Szó! — mely önmagában semmi. — Ős,
 a magas célokra törekvő vissza nem retten, ég.
 S az érintés — lárvák játékos fehérbe homorulása,
 kifejtet, körforgás, tűz szigora — állandó hitele:
 nincs a fészek, nincs hatalom, és nincs szó sem.
 Negyven éve a fű benövi a vérző bokát, sarut.
 Négyszáz éve éhínség pusztít, bög, hull a barom.
 Négyezer éve el, el, népek indulnak Anatóliából.
 Negymillió éve tar mesefák regélnek. — Kellék:
 A Megváltó negyven nap és negyven éjjel böjtölt,
 majd végre, úgymond, megéhezik az Írás pártfogoltja,
 és hozzá menvén a kísértő, monda néki, emlékezetből:
 nemcsak kenyérrel él az ember, ne kísértsd az Urat,
 a te Istenedet imádd, és csak néki szolgálj. — Nos?

A pusztában temérdek a homok és fény, mely estére
 lágyan borzongat: messzi várak márványtermeiben
 vértet, kard, keretezett kép ridegen csillan,
 a fáraót ezredévek múltán is ápoló védelmezi,
 szomszár és pír bíbora sápadt arcodra vetül, érzed,
 a felkelő nap új álmok tavaszi felhőibe szólít.
 Éhedben az éhezőt táplálsz, szomszár ont szomszár,
 sorod választott sor, fordulatra a botlást kijavítod.
 — Édes Dajkám, tisztelt Atyám, győzők és legyőzöttek,
 halálban lakozó feleim, megvilágosulván, lett légyen,
 a kinyilatkozó hegyi beszédét ti meghalljátok: — Jól
 tudom, nincs elveszett poszt, s aszerint cselekszem —
 hálaadás napjára, közéték, elpihenni megtérek én is.

BOSNYÁK ISTVÁN

A NINCSEN HIMNUSZA*

RÚT A SZÉP

jaj be rút hogy van	s az egyes ember is vele
jaj be rút hogy vannak	bárha más is mint a más
jaj be rút ma minden lét	jaj be rút a külön ember
jaj be rút a Szép	jaj be rút a Sokaság

jaj be rút ma minden Ma
 s az is rút hogy neki rút
 jaj be rút hogy minden rút
 jaj be rút a Rút

MINDEN CSAK VOLT

minden csak volt	bilincselten rabon szabadon
ma nincsen semmi —	mindenek csak várnak várnak —
lenni hogy nem lenni	lenni hogy nem lenni
léttelenül	vakon

* A *Ceruza-sorok* Ady Endre könyvében c. parafrázisok azonos című ciklusából

A NINCSEN HIMNUSZA

fehér szurok fekete hó
 valótlan ma minden Való
 Halál urunk ős dárídó
 percnyi élet — kis stáció

szépséges Bűn randa Erény
 szép kis eszünk jaj de szerény
 megtenné egy hazug remény
 csöppnyi Isten — az is kevés

ami Van az ma se Nincsen
 egy Való van: a nagy Nincsen
 Mát hazudunk drága kincsen
 holnap meg — a Holnapot

A CSILLAGOK CSILLAGA

sose jön a vörös csillag
 — Nap Hold Vénusz
 közel jött már régen —
 s ő dőlyfől távol valahol
 ködös sivar égen

sose vörös a vörös csillag
 — rózsás lila zöld kék
 mocskos vagy csak sápadt —
 átmázolta kisezerszer
 ez a hülye század

A CSODÁK ÉVEZREDE

valaki megőrült az Űrben
 valamely Nap továbbra is
 járja a bolondját
 valaki mindent összezavart
 s Új Ezredév jövetelét
 mondják mégis mondják

gének taknyoznak gént a génre
 szomjasabb sose volt vér a vérré
 Halál-légyott kering felettük
 a Célokat rendre fölettük
 s Új Ezredév jövetelét
 szajkózzuk mégis egyre

ó magasságos világok szeszélyei
 (vagy ezeké-e itt alant
 kikért ma is dőrén kering a Nap)
 hahh ti kusza titkok
 rejtett rondabugyrai
 mit hoztok majd holnap

KOCSI-ÚT-EPILÓGUS

„Minden Egész eltörött,
Minden láng csak részekben lobban,
Minden szerelem darabokban,
Minden Egész eltörött.”

„A valóság, mint repedt cserép,
nem tart már formát és csak arra vár,
hogy szétdobhassa rossz szilánkjait.”

„Akár egy halom hasított fa,
hever egymáson a világ,

— — — — —

Csak ami nincs, annak van bokra,
csak ami lesz, az a virág,
ami van, széthull darabokra.”

(ha Ők mondták biztosan
így van
ha Ők mondták Pesten
Borban és Szárszón
vagy másutt —
mit mondhatsz még
hajh századvég
maradt-e még valami
ép
mit mondhatsz hát
másképp)

TOLNAI OTTÓ

FŰ & RÉZ

*Fű.
Fű,
rongyosra írva.**

Celan

szúr
de szúr mama
mi szúr mondd kisfiam
az apci zabigyerekinek
én is zab én is zab
a zab
a zab szúr mama
mondd csak mondd
a zab
a zab
nincs már szusz mama
a hab jön a hab
vigyázz rájön
hol a zabla
kösd be az ólba
kösd az ártány mellé
az ártatlanját
széthasítod a számat édes mama
a hab
hozd a hakamort bár
a zapcinak van egy zenélője
a kisapáca hozta neki a romok alól
rómából
én is zenélni mint a zapci a ládikóján
odaadnám érte apa lajbiját
a pipogya pápa vastragacsát
paripacitrommal teli a hordármicit
hó de nagy a hű
itt a tingli

* Lator László fordítása

ott a tagló
agyoncsapom a zapcit
mint a tata az eta tehenét
én is zenélni
szép lilák az ujjaim
feketék kisfiam a körmeid
én is fűrézteni mint a zabi
fű
fű
fű réz fű réz fű réz
egész nap fűrézteni
aki berezel
aki berezel nem lehet
ha nem lehetek rézfúvós tűzoltó
akkor leszek
fű
fű
fűrézes tűzgyűjtő
egész nap fűrézteni a sárgarépat
mint az a két angóranyuszi
a zabi ládikóján
fű
fű réz fű réz fű réz
és mégsem vágják át
fű réz
mennyit hegedültünk a hűhóban
nyakig a nagymamával
az epertuskón a keresztvágóval
húzd te félnotás
már megint megetted a havas szalonnát
réz fű
fű réz
én is mint a nyuszik
nyüszítetek a zöld ládikón
ül az ágy alatt
kapcával a fején a bakancsok között
és fűréz
fűrézelteti őket a sáros bakancsoknak
és azok táncolnak
nézd mama maguktól táncolnak
táncolnak azokkal a borzalmas fekete pancsuszokkal

fű fű réz
réz réz fa
csalogatom
réz réz réz píz
vitte a vércse vitte a lajbis varnyú
vitte a szirti sas a tejes nyuszikat
levágni
csalogatom a rézfaszút az ágy alól
de paralízis van a lábában
miért nincs paralízis a kezében
paralízis a fűrézben
a keresztfűrézben
trónol a bilin ni
és fűrézelteti az angóranyuszikat
nagy lila térdkalácsán
fű fa fű
szólok a vadászoknak
eresszék be a kopókat
fű fa réz
hunyd be a szemed
hunyd be a szemed édes mama
majd szépen belefektetlek
ebbe a ládába
majd lefödlek a csipkével
amit apa mindig kiégetett a kapadohánnyal
milyen szép is
élt tényleg élt
majd elfűrézelek neked fűt-fát
élt mennyit élt
majd elfűrézelek neked tücsköt-bogarat
élt miért élt
majd elfűrézelek szirt-szart
elfűrézelem mind a tíz ujjadat
fű fű mama
harmatos
vérzik
mi az mama vérzik a torkod
fű réz
fű réz
énekelj te is velem a ládából
fű réz tücsök bogár szirti szar

énekelj
fű réz
fű réz
énekelj szépen
fű
fű fű fű
énekelj mert teljesen átfűrészellek
és majd folynak a beleid kétoldalt
mint abból a ládából
réz réz réz
kettéfűrészellek
és a végén majd felállsz
fel mint a cirkuszban
így ni énekeljünk
fű réz fű réz fű réz
énekeljünk szépen együtt
réz fű réz fű bagoly
a sárgarépat meg
tudod mama azt amit abban az orosz mesében
rántottak ki a föld szívéből
tudod azt a nagyot
azt a sárgarépat úgysem fűrészeliük át
soha
fű
énekelj mama
no énekelj
fű fű
harmatos
harmatos
fű réz szirti szar
réz tücsök
haha ha zab
az apci nem igaz
az égvilágon semmi sem igaz
fű réz fű réz
szirti szar réz bogár réz bagoly
ne félj
fű ezerjő fű
fű ezerjő fa
ne félj mama
ezerjő tücsök bogár szirti sas

LADIK KATALIN

ÁRNYAK KERTJE

A tiltott répa föld felborzolt tükrű tavából, a párhuzamos idők hullámfodraiból vágy süvít. Ennek a tónak furcsa szokása, hogy minden árnyékot, a lét minden tükröződését magába szürcsöli. Ezért nincs árnyék a répa földön, és a növények a maguk sötét, halandó tükörképük nélkül állodognak. Hiába tündököl a napfényben a tilalomfa, nincs alatta enyhely, hogy nyugodtan vétkezne az ember. Így bűn nélkül bolyong az emberiség, saját árnyékát kutatja eltökélten, keresi a kollektív tudattalan tükörképét.

METAFORA NÁRCISZRÓL ÉS NAPRAFORGÓRÓL

Nárcisz, e gyöngé, kétnemű lény eszmélete első rebbenése után tudatára ébred szépsége mulandóságának, megérzi a halál bódító illatát, mely a kiköpött napraforgómagvakkal együtt rövid rándulásokkal terjed szét.

Ó, a Nagy Napraforgóra vetett első, tiltott pillantás! E vakmerőségért a meleg, édeni talajból, a répa földből való kitépés jár. Az első rácsodálkozáskor megszületik az első buja vágy, az a képeség, hogy a Napraforgó nézése közben vágya tárgyában kéjelegjen.

Nárcisz kitépett, kissé már száraz gyökerekkel megpillantja saját tükörképét egy kilöttyintett napraforgóolaj-tócsában. Ettől a perctől kezdve haszontalanul tékozolja életerejét saját képmásában gyönyörködve, mely egyre inkább egy napraforgóhoz lesz hasonlatos. Az effajta bujálkodást, mely egyébként halálos bűn, a répa földön fetisizmusnak, avagy A Legerősebb Kéjérzetet Előhívó Olvasófüzérnek nevezték el.

RÉPÁCSKÁNAK HASADÉKA VAN

Amikor répácska észreveszi magán a hasadékot, elbújik a fűben. Sok fűvet megeszik, s amikor már úgy buggyannak ki belőle a szavak, mint a csalánkiütés, egy hosszúneket ír a testére. A vers beborítja egész testét. Így lesz költővé répácska, de a hasadék tovább növekszik. Hiába dugdossa, akkor meg kiszakítja klorofillszok-

nyácskáját, s azon keresztül testébe hatol a napsugár. Répácska így végre-valahára jóllakatja testében a hasadékot, a lucskos füvet maga alatt pedig elnevezi animának és animusnak. E nyálkás kéjelgést önnön költészetében a leselkedő cukorrépák maszturbációnak nevezték el.

MENNYEI ESŐ

Hosszú csőrű madár fúródik a remegő felhőkbe. Széttárt szárnyakkal a meleg ködben szeretne megragadni, kitépni egy darabot az imaginárius húsból. Kitartóan dugdossa ujját a mennyei részbe. A gyűrű, mely a rés mögött levő jegyeséhez köti, tűzessé válik. Finom, megpörkölt toll és hús szaga terjeng. Súlyos felhő ül a madárra. Erős vágytól űzve belemártja nyelvét az imaginárius húsba. Ekkor a mennyei résből eső kezd csordogálni, eleinte vékonyan, majd mind erősebb és vastagabb sugárban, bele a tátott szájú, mély madárba.

Ezt az epekedést meglátta a többi madárka, el is nevezték adorációnak, avagy A Legmagasabb Fokú Élvezet Kiszürcsölése Olvasófüzérének.

CS. SIMON ISTVÁN

AKÁR

Akár a vadkutyák
kollektív gyomrából
visszaöklendezett táplálék,
úgy bűzlik
a sánc, az utca- és
a nyárvég.

RIADALOM

Az égő erdőben
a sziklás part felé fut
az ekrazitfejű lány.

Melléből sikoltó
sirályok szállnak,
vérrozsa alkonyodik
a hasán.

A SÍRÁSÓT TEMETTÉK

Rekedt harangszó
szivárgott
a ködön át,
hideg kőkeresztek
közt.
A sintér levette
zsíros sapkáját,
összekulcsolta kezét
a kültekei nép,
tompá koppanások
törték föl a mélyből.
A sírásót temették.

? Választ: Hangulati zavar és önámítás.

SZUNYOGH SÁNDOR

MINIATŰRÖK

1.

Kővirág kontya,
szélringatta hajó
száraz fűtengerben.

2.

Isteni színjáték
a harmatcsepp ikrájában,
szívárvány.

3.

Olvadó fehérség
hópehely-csillag
bajuszom hegyén.

4.

Téli jégcsapok,
kopjaraktár,
jégbe fagyott hajnalok.

5.

Zord tél vacogása,
csontig érő remegés,
lehelj meleget tenyerembe!

A költészet életem fontos összetevő ereje. Állandó harcban, küzdelemben vagyunk egymással. Ha nem írok, egyfajta hiányérzet fog el, ha írok, akkor pedig vajúdva újraélem élményeimet. Az utóbbi évek kenyérkeresési láza azonban kevesebb magányt, kevesebb alkotói légkört biztosított számomra. Reménykedve léptem az új évbe, amely több magányt, több gondolkodást és talán jó verset is hoz számomra...

BRASNYÓ ISTVÁN

HARMAT

Nyikorgását a szélkakasoknak!

Hölderlin lyukas agyán kel a nap

Harmattól gyöngélkedek
rozsdá von be
rozsdás a hangom

Harapnám le nyelvem

EGÉSZ NAPI SZERENCSE

XXXVII.

Árunak rövid az éjszaka, a mérleg tányérja
hamar a virradat felé billen. Aki netán
messzi földre vágyna, a sorsa elképzelt lova
nyergébe telepszik.

Ne vásd a bőrt és nyűdd a gúnyát,
kalapod úgyis temetőkapu dárdájára akadva.
Biztasd csak a szélvészt, mely bevágja
házad ajtaját, odateremthet istenigazából.
Hát csak így a zablavassal és ugyanígy
a kengyellel is, mint akit ugyanabban
a tűzben kovácsoltak, edzetek a látszólagos
időtlenység keresztvizében.

XXXIX.

Nem akarnak levest főzni, úgy látom,
inkább parazsat nyelnek: fejük forró,
akár a szenes vasaló, a lelkükön is
vastag lehet imár a ragya.

— Gyöngyderű! — kiáltok, habár a
hallgatás sokkalta méltóbb lenne hozzám.
Többször is elhallgatok naponta, mint
aki beleunt a helyzet örökös értékelésébe:
nem vágytam én ide soha, és most
mégis itt vagyok, akár az ujjlenyomat.

XL.

Az órára ütve jókorát, az idő árnyékára,
az esti szélfúvás mindig a végéről kezdi
mondani az egészet, mint valami
időtöltést, amellyel szavát szegi.
Pedig farakásban lakik, akár a cinege,
ott hál, ezzel bosszantja a világot:

ha van füst, felkapja, és a szemébe
 vágja — hát most hiszed-e, a könnyeiden
 keresztül csak elhiszed, hogy sok, ami sok,
 befejezésnek tágasabb idő kell, szellemre
 van szükség, lélekre, amit sebesen
 lapozott könyv tartalmaz, sejteni,
 ha ugyanolyan sebesen be is csapják,
 miként dugaszolják palackját a palackba
 zárt kísértetnek.

XLI.

Kinyújtott ujjammal mutatván meteorit
 útját: mily félelmetes lehet ott, ahol sohasem
 laktunk! Fénylő nyomán szétcsapva a
 légkör koponyája, kifuthatna-e belőle
 egykettő a levegő? Mégis, de jó az
 éjszakában! A deák megragad egy
 kiáltozó ludat, gondolom, hogy gúnárnyakát
 kitekerje, de nem, csak tollat tép
 szárnyából, talán a jelenséget jegyezni
 föl vele. De gágogni kezd a farka,
 valóságos Capitoleum: semmitől sem
 választ el bennünket túl nagy kor,
 akár múlt, akár jövő, inkább a jelen
 az, ami távolibb.

XLII.

Beletörődve immár, hogy itt maradok, mintegy
 kiszolgáltatottan, ős példák nyomdokain,
 téves történelemben . . . Nem ebbe a cselekménybe
 kellett volna kapaszkodnom, inkább számár
 farkába, bogáncs szöges buzogányaként.
 Avagy nem elég nekem az, hogy szakállamnál
 megragadva vezetgetnek, eszméktől
 véglegesen elvakult embert — ennyit mégsem
 érhet ideál, főként ha azoké, akik
 maholnap eladnak rabszolgának.

XLIV.

Traktorával vontatja a világot kocsmától
kocsmáig, de ha megérkezik valahova, ott
aztán megáll az idő! Kicsaphat a sár
a kátyúból, a füle hegyéig érhet, akkor
legfölből kezet akarna mosni, különben
kezet sem mos, mi értelme, a bőre alatt is
fekete, fáradt olaj, ragacsos kenőcs:
ilyen emberek maholnap már nincsenek,
a gépi forradalom hozta őket, és nyomukban
széles legyezőként bomlik ki a kiábrándulás
szürke körű kipufogófüstje. Volt idő,
amikor nagy hangon meséltek, és egyszeriben
mintha ennek a visszhangjára várnának
zajtól és fagytól roncsolt füllel. Mégis
a csönd a tartósabbik.

XLVI.

Zilált, pár szálnyi bajuszukkal itt
világosabb a hősök, ahogy látja az ember,
munkában foszlik le róluk a ruha. No és
a kaland?

Hol fészkel itt a kaland, hol lesz nekünk
kalandunk — még csak egy zúgó
pillanat sem, amelytől megdermedne a vér!
Az, ami eltűnt, a régi levegője? Hogy képes
lenne a víz alá nyomni fejünk? Mintha
arcunk lenyomata, akár szárazra vetett maszk,
ott maradna a Hold poros tányérján . . .

XLVIII.

Időben felhúzták ezt a lobogót is —
mily magasra szökött az okker és az arany
árnya a fán: követni szárnyak kellenek!
Hanem az eső majd belesulykolja a törvényt,
hogy mi az, amit futni hagytak, és mi az, ami

itt marad csatakos és lucskos estére,
amelyben a víztől fölingerelt macska nem
leli helyét; ha volna macska a háznál,
kutyát tartanék, ráuszítani.

L.

Meg vagyok győződve, hogy nem az vagyok,
aki vagyok; aki nem én vagyok, az tégelyből
kenetetett engem magára, tetőtől talpig,
és amikor befejezte, attól fogva lettem az
helyett én, de nem pusztá bevonat vagy
tartós máz — csak honnan juthatott eszébe
akárkinek, hogy ekként bánjon el önmagával,
ily égbekiáltó kitérőre adva végül is
a fejét.

LII.

Mentséget találnom aljasságára a
végzet színe előtt teljességgel fölösleges,
hiszen arra vetemedik, hogy elpusztítson:
halott igéből a halott betű.

Hányadán is áll ez a költészet? Mibe kerül annak, aki írja? Ezzel
szemben mi a hozadéka? Ki az, aki írja? És ki az, aki olvassa? Kiknek
a kezén megy át? Mi a célja? Modern-e, avagy nem eléggé modern?
Avantgárd?

Leginkább kitalált valami, akár a rágalom.

JUNG KÁROLY

ÓCSKA NÓTA

(Demográfiai társasjáték)*

Immár békés a ()om,
 Kibiggyesztem hát az ablakon;
 Mit ér az *áalom* vagy *alom*,
Béget vagy *bőget* a ().

Immáron békés a ()om,
 A ()am hát eltakarom;
 Mit ér az *alom* vagy *áalom*,
Bégetni vagy *bőgni* a ().

Béget vagy *bőget* a (),
 Mit ér az *alom* vagy *áalom*;
 () lettél az istállófalon,
 Túl minden tisztes ().

Bégetni vagy *bőgni* a (),
 Mit ér az *áalom* vagy *alom*;
 A (), s azokat várom,
 Kik még () az ()on.

Mit ér a *bőgető áalom*,
 Én a józan () várom;
 Hiába békés a ()om,
 A ()at csak kitakarom.

Mit ér a *bégető áalom*,
 A () és a ();
 A birkafaggyú az asztalon,
 A () *utolsó alkalom!*

* A zárójelben üresen hagyott részek a szöveggörnyezetnek megfelelően — vagy attól teljesen függetlenül — tölthetők ki. Némi támpontot (fogódzót) nyújthat az alcím de az olvasót korántsem befolyásolandó szándékkal!

ETÜDÖK ÉS EGYEBEK

Oh hát ilyen nagy az eszme, mondd Vladimir
 Iljics, ilyen?
 Hogy életem, halálom, hogy csontokon megyen
 által s marad meg a csontok velejében,
 ami nincs már?

(FÜST Milán: A jelenés)

1.

Valahol a holdban,
 A mindenség veszteglőhelyén,
 Sorban ülnek a madarak.
 Begyűkben az ellopott napsugár vergődik,
 A sötét ott gurul a láthatár alatt,
 Meg hát hajdan a köd,
 Melyet legfeljebb barázdából
 Felsejlő harangszó oszlathat el,
 Ha az özönlő, bűzös ottomán hadak
 Már valahol Zalánkemény felé tartanak,
 S előmerészkedik valamely túlélő
 A zsombékok közül;
 Bár az is lehet, hogy eszelős
 Gyilkosok cibálják a harangkötelet
 A lángoló toronyban.
 Nyomukban felforr a víz a kutakban,
 Kicsap a káva peremén,
 Elönti sorban a kerteteket:
 Sikoltanak az idegen fenyőfák,
 Fuldokolnak sorban a szilvafák,
 S beomlik a pince —
 A habzó ár mindent eltemet.
 Marad utánuk az erdőben a szeder,
 Vigaszul a hátramaradottaknak,
 Meg hát a megszűnni nem akaró,
 Áztató őszi eső és a köd.

2.

A látomás vége közeledik.
 Az árpaföldön átfutó ösvény
 Hirtelen elkanyarodik, vakmeleg.
 Kukorica hánya bódító címerét.
 Hét ágra áll a nap,
 Felsejlik a szívben a hét jatagán,
 A falból kihullanak az aranypénzek.
 S itt áll előttünk a kezünk ügyében szinte
 A fedőnevek mögül kihulló történelem.

3.

Üveg- és agyagcsengő muzsikájú a délután:
 Vivaldi és egy árva rigó
 Szökken ágról ágra, bokorról bokorra,
 Majd a fűben elenyészik;
 Évszakok váltják egymást,
 Kézről kézre jár a vonó és a hangszerek,
 Nesztelenül szítál és ülepszik a por (a kor),
 Meztelenül járnak a szobában a szerelmesek,
 Valahol tán, az utolsó szobában,
 Áttűnnek egymásba tagjaik.
 Hang, madárfütty, bokorneszezés;
 Eltűntünk egymásban, félszavak a szürkületben,
 S máris este lett,
 Titkos és szenvtelen, akár a konspiráció.

A KÖLTŐ EXITUSÁRÓL VAGY EXODUSÁRÓL

Hm — jó kérdés, s tulajdonképpen akár válaszolni is lehetne rá, ha az ember nem tartana az akaratlan lapsus calamitól: az ars poeticából esetleg ars patheticát kanyaríthat a vértoluláshoz hasonlatos, heveny indulat. Jómagam ugyanis a szenvtelen és közömbös művi álarcát kísérelgetem meg kitartóan ábrázatomra illeszteni, s miként az álorcában bujdosás sem sok eséllyel kecsegtet, sokkal inkább a *versben bujdosás* látszik egyelőre kivihetőnek — ha nem tűnik nagyképűnek a más költőtől alkalmilag kölcsönzött szintagma. Nos, persze, a versben, szóban bujdosás sem más, mint *nyelvben bujdosás*, az egyet-

len, örökölt hagyott nyelvben, s ha a kegyes pillanat úgy adja, a költő kipislant olykor-olykor a szavak, írásjelek — főképpen pontosvesszők és gondolatjelek — mögül, s szembenéz az olvasóval. S talán nem lesz oka tartania az utána következőktől, ha ilyenkor sem jómagam, sem pedig az olvasó nem kényszerül földre sütnie tekintetét. Sőt: *üljük körül az asztalt* — mondhatná a költő, ha ismét egy másik költőtől vett gondolattal szakítaná meg egy időre a nyelvben bujdosást.

GUELMINO SÁNDOR

MŰFAJOK

Próza ez, hogy:
a keserves
istenit a
világnak!
Dráma akkor
lesz belőle,
mikor érte
hátba vágnak!

CONFESSIO NON DIFFICILIS

Amíg Te vagy,
én is leszek,
maroknyi szív,
lábak, kezek.

Amíg élek,
Te is lángolsz,
minden álmot
körbetáncolsz.

Amíg vagyunk,
ne engedj el,
óvjál lombbal,
védj fegyverrel!

Felelőtlen
ha ígéznel,
nálam semmit
el nem érnél.

Szabadulni
Sohasem tudsz,
akár megállsz,
akár elfutsz.

Ültess kőbe,
száríts vizen,
bolygó lelkem
visszaizen.

Vágj apróra,
mint tűzifát,
s parazsammal
hevítlek át.

Nem menekülsz
égen, földön,
egy a sorsunk
mindörökkön!

FOKOZÁS

Vállalni —
ez nehéz,
vállalni akarni —
nehezebb,
vállalni tudni —
legnehezebb;

S merni —
annyi, mint
megmenekülni!

MAURITS FERENC

KONDOR

a deák ferenc térnél
belépett
a metróba
egy kondor-rézkarcs
hosszú
száraz arccal
lapított
fekete felöltőjében
szatyrából kikandikált
az üveg
a vekni
és a vörös akcentus
egy csomó retek

IHLET

délutáni ellenfényben
vibrálva
nagy feri
széttárt karokkal
megszólint:
móré
fessél
nagy ezüst
süllőket
fekete alapon
fekete alapon

SINKOVITS PÉTER

LÉTFEJTŐ

1.

kényszerű
vergődő vonulás

az ígéret derengő csillagát megcélozva

2.

egyszerűsödnek a szavak
gyakrabban didergünk
csak a szénégetők melegednek
távoli gyermekkönyvekben

3.

merre terelik a vadakat mostanában

ormótlan freskóvár jegyzetelő hitetlenei
maguk is nyüszítő vadak a düledező kárámban
szóirányító örvény felett
a karzatok vélt biztonságában

közben a menet már sudár fényben araszol
nincs ki a krónikát fellapozza

védtelenül a kopás
ellenesül a szándék

órányira

4.

vigyázva lépeget a hóbuckákon
távoli ünnepre emlékezik
amikor még helyén volt minden

íródhatna az utolsó vers is
a betűk álmosak oldalukra dőlnek
puha iszappapíron

még néhány vak-parázsnyi év

fához merevedő öregember
lassú kapaszkodás a végtelenbe

5.

szakadozó vérerek

szikknaknak
keményednek a vágyak is
mint a verandán felejtett kenyér

6.

most álmodban alszol
lomha árnyak kúsznak a redőnyrésen
a széktámlától a zongora felé
sávcsillanás a vitrin kávéscsészéin
most álmodban alszol
vasútállomások sárgás-havas falomladékán
térképnyi idő
fekete földeken fejpárna-tanyák
hozzád nőtt a világ
lendkerékként gördülsz te is

mily könnyű nektek
biztonsággal kapaszkodva rög-gyökér-erezethez
dacos ragaszkodással

de hogyan kiáltson az
ki nem tanult meg eligazodni
hadutak nyomjelzőrendszerén
szédült-bolyongással hogyan álmodjon tovább
önmaga élére állva
vakul
vadul

7.

sistergő bálványok nógató ritmusa
érces vitézek kopjaéle

eső táncol most a folyó felől
előntve homok-porladó rejtekeink küszöbét

és sokat görnyedtünk már
csak készült az önmagunknak tetsző üzenet

suhanó szoknyaharangok zúgnak
táncos-izmos pentaton-lovacskák röpülnek messzi
[mezőkön
s felszakad torkunkon az első kiáltás

Ne szólítsd meg a költőt, ha a valóság és az irracionális között ki-
feszített kötél: sétál: menekül vagy menekít.

VESZTEG FERENC

MIT GÖRÖG A FARÖNK?

Piaci kofa sáptozik,
mialatt a pultok között
egy elszabadult farönk
káposztafejeket döngöl.

Mit görög, mit hörög
útjában az elszabadult farönk,
ha káposztafejeket döngöl?

(1985)

BÖNDÖR PÁL

INSTANT IDEA

Valamilyen alakja annak is van
amire azt mondjuk hogy alaktalan:
Elfárad a szem mire este lesz

kattan a kapcsoló mikor meglelem
villan a fény s olyan alakot vesz
fel körös-körül a szobámban minden
mintha újjászületne az egész

s az egészben a parányi részletek
amelyekben újólag csak elveszek
mint hibás gépben a rossz alkatrész.
Túloldalt az egyik felsőbb emelet
hófehér nagy lepedőkkel integet
és én magam elé papirost veszek
mintha ezt le tudnám írni — úgy teszek.

A BÁBEL TORNYA

Sokan voltunk: hangoskodtunk.
Egyikek nyelvében fehérebb volt a halál
feketébb a gyász amazoknál
s ez senkit sem zavart:
ki hogyan forgatta szájában a szavakat
kezével-lábával úgy dagasztotta
a készülő toronyhoz a sarat.

A földszinten már üzemeltek
az üzletek az üléstermek
ahol jelenetekre bontva sorjáztak
a terhelő és az enyhítő körülmények.

Később úgy fordultak visszájukra a dolgok
hogy semmi látványos nem történt.
Egyetlen emberöltő alatt
a torony sem felépülni sem összedőlni nem akar

és ez sokakban többek között azokban
akik a történeteket történeteknek megírják
azt a látszatot keltette
hogy az építkezés félbemaradt.

Olyan lett a hangulat
mintha már fel is értünk volna az égig
és ott semmit sem találtunk. Némán gyúrtuk a sarat
és kezdtük felejtetni hogy minek.

Hamis amit később a nyelvzavarról beszéltek!
Mert mintha minden csak idézet lenne
— és akkor az ember minek is beszélne? —
olyan halotti csönd lett egyszerre
és Babilon megszűnt létezni.

BOLOND LUKBÓL BOLOND SZÉL FÚJ

Bőgve bírjuk a kint nőstények és kanok
máskor a meglepetéstől felhorkanunk
kiélezett helyzetekben csak nyüszítünk!
Felnyerít az akit a szerelme ölel!

De miután a poklok legmélyéből fel-
vagy a magasakból alászállnak: — Állat!
Mars! — újra csak szavakat artikulálunk.
Kicsit artikulálunk kicsit dudálunk.

GRADÁCIÓ

— Leesik — mondta a kisfiú
ahogy az asztalt meglökte és látta
vad táncba kezdett rajta a váza.
— Leesett — mondta
mivelhogy hiába kapott utána.
És mintha a szó lett volna ami a vázát törte
mégében megeredt akkor a könnye.

— Mint egy költő! — mondta az anyja.
— Milyen érzékeny!

Elnézést kérve
(és bármilyen tapintatosan téve)
mégsem fejthettem ki a büszke szülőnek
hogy én a költő érzékenységet a pontos szavakra
másmilyennek látom
s szerintem a kisfiú inkább úgy reagált
mint egy diktátor.

ESZMÉLET

Mit tudni — tudás? Kevés utca van
ahol letegez a kutyaugatás.
Hány haza van? Fejekben-világban
milyen rengések? Milyen földcsuszamlás?

Mindig mindenért legnagyobb árat:
Emésztened itt az emészthetlent
míg a szervezeted el nem fárad.
Mindig a fent volt fent és a lent volt lent?

A hászámok sem az ottlakókat
útbaigazítani vannak. Kiben-
miben hiszünk? Ilyent nem latolgat
senki a részegültség perceiben.

S mennyire józan a józanság? Mit
tud jobban? Tudja azt hogy ki hisz bennünk?
Adjuk össze pontosan a semmit
és a valamit: Ennyi nek kell lennünk.

A vers nem csak elhatározás kérdése, vagy a legkevésbé az, ezért
nincsen ars poeticám. Pontosabban: verseim sora *az is*. Vagy csupán
mentegetődzések, kifogások leltárba vétele? Verrssorokba tördelt ma-
gyarázkodás? S most még, ráadásnak, ez a felkérésre írt, pár szavas
jegyzet, mely sem a versek elé, sem közéjük nem való? De amit tudok,
az valójában csak ennyi: — Ha ma nem is, de valamelyik elkövet-

kező napon újra megkísérlek verset írni. Újra és újra. És mindig ugyanazt. Abból, ami abban a pillanatban fontosnak tűnik. És ehhez nem szükségeltetnek jelszavak. Különben is az a gyanúm, hogy a hangzatos jelszavak minden ügynék csak ártanak.

CSÖRGITS JÓZSEF

A KIÁLTÁS

Mind meghajlanak a fejfák,
szélben a zöld ág.
Megnő bennem a jaj,
megnő,
már csak a rossz híreket várom.

Sok az üvöltés,
nagy a tolongás, hörgés, sipítás.

Álmodom, lázálom,
hogyan nem találom a szavakat?
Bogyogva, torlódva jönnek elő.
Semmi értelmes.

Szélesedik az irtás.
A sokat nyújtott csúzli
ernyedtsége van sejtjeimben.

Ébressz fel, anyám.

Költészetemről röviden annyit mondhatok, hogy verset írok, teszem a dolgom, ennyi az egész. A költőnek, ha igazán az, csak ihletre, bátorásra van szüksége, és akkor bal kézzel is írhat verset. Igyekszem elkerülni, hogy verseim ne önmagukért íródjanak, célom, hogy arcuk legyen. A gyökerekből élő költészetemmel nyomot szeretnék hagyni a táj, a tájban élő ember és a történelmi pillanat érdekében, mert osztom a megállapítást, hogy „azért vagyunk ezen a világon, hogy valahol otthon legyünk benne”. Új ellenpontok keresése, a szép, az emberséges és igaz megközelítési lehetőségeinek bővítése, megmutatása

a célom. Az idő közepén élő, mindenkori költőnek ezeket a vonatkozásokat kell körbeénekelnie, még akkor is, ha kissé „távol”, a Dunán-túl „kuruckodik”, mint jómagam.

VANKÓ GERGELY

SZAMSZÁRA

Szellemem
az időtlen lét
tudatomnak
hasznosítása.

Az edénnyel
határolt tér
az univerzum
egy darabkája.

A halál
a tudattartalom
s az idő
térré lobbanása.

A születés
a térnek
idővé és tudattá
csonkulása.

NIRVÁNA

Hiányos a lényed:
tökélyre törhatsz
tehát.

Telítve ha lennél:
a végest sem
birtokolnád.

A FELÉBREDŐ

A felébredő,
míg öntudatra térül,
a halál
keresztmetszetét látja.

Lehetett bár
iszonyatos
vagy fenséges
az álma.

KÖLTÉSZETEM

A tudattalan zabolázása. A mindenségtudat megélése. Önvalóteremtés.
Harc az úrral, az úrért, melyben tovahömpölyög lényem. Teljességigény.
az állandótlanság vállalásával.

És szerelem is!

CSORBA BÉLA

GIACOMO DELLA MARCA
TOVALOVAGOLVÁN SZERÉMSÉG FELE

Mintha én szeretném a keréketörést! E halogén
ideológiát. Hirdet fraternitást,
de birodalomról álmodik, hogy aztán
lefossa az inát valami borgőzös, vidéki báró
salétromütötte alkóvján.

Az utak mentén véres
lófaszok, köztudomású, erre felé
így hívja a pór nép a finom, kihegyezett karót.
Itt-ott egy-két céhlegény, nagy bajszú paraszt
rajtuk ragyog. Nemzetközi
konstellációkat felfogni amúgy is
eredendően képtelen
filozófiája sertés-, bor- és gabonaárak
dialektikus ellentétének

feloldhatatlan metafizikai egységén alapul.
Egyébként lapul. Sose higgy nekik,
a túlélés stratégiáinak. E populációt
még domesztikálni kell.
Hogy megtanulja, úgyszíncsen remény,
és istene már régóta halott.
Szent Szellet? Az univerzum
erre szellent
egy nagyot. Válaszát lágyan bűgja: Zsigmond
vagy II. Murád.
Én bevallhatom a csődöt. Jobb elhányni kereket,
lőcsöt, ha túlságosan ráz már a régi szekér.
Naphimnusz? Atyámfia farkas? Rendünk szenilis mestere
képzelte így.
Más kell ide. Katonás disztichon.
Seggem alatt már gyors paripáim csonjtait érzem,
püspöki tömjén szagát hordja a délszaki szél . . .
... Fújjad, legény!

VÁLASZ A HÍDNAK KÖLTÉSZETTELÉNSÉGEM
TERMÉSZETE FELŐL

mars, poetica!

FÜLÖP GÁBOR

NAGYTAKARÍTÁS

Először a szívkamráim
takarítom ki.
Köztük nyitva az ajtó.
Huzat van,
vér sodorja a leveleket.
Ereimben lüktetnek,
immár haszontalanul.
Amikor szívembe zártam őket,
még nem tudtam,
hogyan egyszer majd

kiszellőztetek.
Hogy huzat lesz itt,
hogyan takarítani fogok.
Nem tudtam,
hogyan a huzat majd
oda sodorja őket,
ereimbe, ahonnan porszívózni
nem ajánlatos,
még képletesen sem.
De takaríthatok tovább —
a májamban.
Kinyitom ott az ablakokat,
párologjon el a szeszgőz.
Vesémből elgörgetem
a sziklákat.
Vakbelemre szemüveget teszek.
Aztán az érzékszerveim.
Kivasalom a dobhártyám,
szememre ablaktörlőt szerelek,
hadd lássam,
mi történik akkor is,
amikor esik.
(Kátyúba ne fussak.)
Ujjaimról levakarom a koszt —
ujjlenyomataim
amúgy is helyükön vannak:
dossziékba rendezve, szépen.
Megtalálnak, ha a piszkot
le is söpröm.
Itt kuksolok majd,
a piszok mellett —
máshová
nem mehetek.
Orrom,
ezt a családban nevezetes
krumpliorrot
gyermekeimre bízom.
Tisztogassák, suvickolják,
fényesre, vörösré,
mozsárként eladhatják még talán
az ócskapiacra.

Csak szimatom ne bántsák,
nem kell kéménysöprű
ebbe a nagytakarításba.
(Mit mondana erre a
nagy CYRANO?)
Aztán fogat mosok.
Kitakarítom a szám.
Kitakarítanám. Büdös.
Talán vörös szájvízzel
kellene öblögetni, akkor
színe is lenne a
szagnak.
Amikor nyelvemre kerülne
végül a sor,
itt vannak már a jó barátok.
Segítenek. Takarítani is,
ha nem kell szerszámot fogni.
Egyikük borotvát tart a kezében,
és mosolyog.
A másik bibliával jön,
komoly képpel.
A harmadik
nullával-kezdődő-rendszámú-mercedesen.
(Mintha láttam volna már valahol,
de nem mondhatnám, hogy ismerem.)
Igen, a nyelvem,
most azt kellene takarítani.
Miután szívkamráim kiszellőztetem,
kinyitottam májamban az ablakokat,
vesémből elgörgettem,
a sziklákat,
kivasaltam dobhártyám,
ablaktörlőt szereltem szememre,
levakartam ujjaim hegyét,
lesikálták orrom,
szám is kiöblítettem volna —
megjelentek szárnysegédek.
Szárnyakat nyesni.
Nyelvet borotválni.
Mercedesbe rakni kitakarított
testrészeimet,

hogy MEGTISZTULTAN,
 NYELV NÉLKÜL
 suhanhassak
 az örökkévalóságba.

INTERMEZZO

A minap felhívtak a Tankönyvkiadóból. Lenne fordítani való vers. Jó. Kell a pénz, eltrappoltam hozzájuk. A szerkesztő letesz elébem egy Mažuranić-verset, épp azt, amit Csuka Zoltán elfelejtett lefordítani.

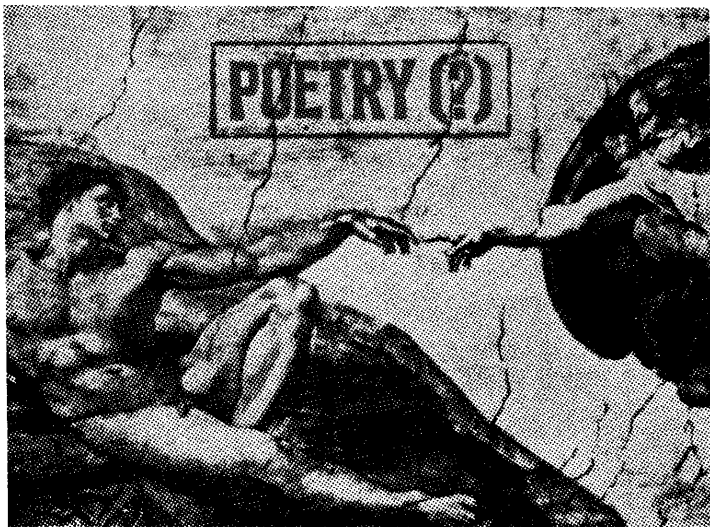
— Adjátok ezt Jung Károlynak — mondom, hiszen ő foglalkozik ilyesmivel.

— Adtuk volna neki, de most épp nincs ideje erre — mondja a szerkesztő.

— Ja. *Erre* most épp nekem sincs időm — mondtam én.
 Ennyit költészetünk és költészetem „pillanatnyi állásáról”.

SZOMBATHY BÁLINT

VIA CRUCIS

SZÜGYI ZOLTÁN

SZÓLOK — ELHALLGATOK

„Mi az, ami felvillan előttem, és szíven üt,
anélkül, hogy megsebezne? Elborzadok és
ugyanakkor felbátorodom. Elborzadok mint-
hogy különbözöm tőle. Felbátorodom, mint-
hogy hasonlítok hozzá.”

szólok —

ahogyan az önnön vér
nem emészthető
s mint mérgezett mérgezettel
nem mérgezhető —
nem kérdem
szabad-e
illő

hangozzék bár halkabban
a harsona
míg szűnnek a virtusok —
zúgjanak a kórusok
és az orgona
maradjon mennydörgő

robbanjanak a smaragdszavak
dőljenek a smaragdfalak
derékban törjenek a smaragdfák
pusztítson a smaragdhalál
égjen a smaragdszakáll
dögöljenek a smaragdvadak
smaragdba kövüljenek a
smaragdhadak

de kagylóból készüljön
a tülök
míg a lét peremén
ülök

a kürt legyen aranyveretes
kristály a jogar gömbje

ki kapuk döngetésébe fogott
nyíljanak meg azok előtte
kinek fülébe az utolsó hangot
sistergő ólom ültette
hallja
a szarvasüldözés zaját
s lásson tisztán ki szemét
hitét vesztette

híres cédrusok árnyékában —
mint párkányhegyek
havasainak folyóvizétől
a puszták forró homokja —
borosodjék a szellem újra
lelket vasmarok ne tapinthassa

kolostorok babarózsáit
kísérje *nap*nak kertsírja
kerüljön helyére imarojt
balzsam mirha
víztaszító agyagkönyvtár
vízkezelő szikla.

S ha már szavam
többé nem érthető
elhallgatok —
ahogyan a föltámadott
és a nem létező
térdeplésre
nem
kényszeríthető

Hogy hol tart most a *költészet*, pontosan nem tudom; én az *emberi* hangig jutottam, ahol horgonyzom; s bár nem vagyok bizonyos, mikor veszíti el, elveszíti-e, elveszítheti-e végső értelmét is a *szó*, a költészetbe vetett hitem, ha lehetett, még inkább megerősödött.

TARI ISTVÁN

VISSZATARTHATATLAN

napfényben villog az üvegtemető

cserepei között fejét hátravetve
csenevész bokrocška virágzik reszketve
mint csúnyácska lányok
cinkos vihogása
visszatarthatatlan
habzó virágzása

hazátlanságából feltörő
szilánkjeival egyezkedő

DIDERGÉST TIZEDELO

meglódulok
a temetőn át
az ismerős nevek erdejében
az ismerős versikék
soha el nem múló rímei között
a kővé vált tátogásban
a HIBÁSAN írt nevek
bederesedett tátogásában

meglódulok
a temetőn át
azzal a hörgéssel melynek semmi
köze sincs a cirádás
képregények gondolatfelhőihöz
azzal a szűrő légszomjjal
mely leinti az egyes
dolgokban oly magabiztos Költőt

ki leginkább
öleletlenül

gubbaszt megrázkódtatása előtt
napi megrendülése
feszületekre rakodó pilinke
göröngyöket simogató
barna katonaképek
bevert arcáról pilinkélő hó

meglódulok
a temetőn át
a fagyszította fehérneműk ingek
gatyák szobamelegben
fészkelődő terjengő illatához
az ádáz suttogásunktól
elkődösült ablakon
csíkokban csorgó kilátásunkhoz

azoknál a
fénylő csíkoknál
fogadja önmagát örökbe a
gyakran leintett Költő
ki végtelen hómezőn pötyögtet egy
lehangolódott zongorát
az irdatlan didergést
tizedelő szólás emlékével

KÉPVERS

gyere
szőkjünk meg
a kitükrösödött nadrágfenekekre
emlékeztető pofáktól
hagyjuk magára

az uszítástól	sercegő
a tomboló	tapsvihart
helyszínről	közvetítő
az áleseményektől	folyton
viruló	képernyőt

poggyász nélkül
 utazzunk el
 azzal a vonattal
 melynek törtétese
 magával ragadja
 az árnyékával összeboruló
 fát
 a szélben önmagát

v

e

r

d

e

s

ő

k e r t a j t ó t

és egymás kezéhez érve
 felejtjük szemünket
 szótlanul
 a bokrok közé szorult
 műanyag zsákokon
 flakonokon
 a kibelezett autórongszökecskéken
 az otthonosan kifakult fűcsomók
 üstökén
 mint sok-sok évvel ezelőtt
 a galambok

röp-cé-

du-lák-

ként vil-

ló-gó

lebegésén

a szántásokon a

SS

SSSSSSSSSSSS SSSSS

ZZZZZZZZ ZZZZZZ

ZZ

AAAAAAAAAAAA AAAAAAAAAA
 NNNNNNNNNNNNNNNNNNNNNNNNNNNNN

FENYVESI OTTÓ

MEG AKAROM DUPLÁZNI A NULLÁT

meg akarom
duplázni a nullát
nem tudom túléllem-e gyöngédségeim
olyan gyöngéd vagyok
akár egy vakbélgyulladás
nem tudom túléllem-e gyöngeségeim
meg akarom duplázni a nullát
mindjárt jövök csak
visszaállítom a szinkront
null-null

GIMMIE, GIMMIE, GIMMIE

good evening are you ready to rock
mindig frekvencián vagyok
a színpad kíméletlen ritmusban lánol
vízszintes dinamika
pógó és hasonló
tövig felhúzott hangszínszabályzó
egyenes adásba megyünk
ultrafast trash
megkíméltek bennünket a formaságoktól
valami nehézbe kezdenek
valami ólomsúlyúba
valami nehéz lassú punkba
izmos bluesba
tele vagyok tablettával és itallal
bezenéltem
holnap megyek Mexikóba

RÁMA LÁMA FÁ FÁ

öt perc múlva utazunk az örökkévalóságba
a jövőbe
apám még két percig fog élni
három percet kell csak várni
semmi láthatatlant
nem akarok megérinteni
öt perc múlva
hat perc

URBÁNUS UNDERGROUND VERS

víz alatti hangzavar
kanalizálunk
szürke trombita nyekereg
szárnyai vannak és nagy fehér emlői
a szerelem nem paradicsomszóz
a gunarasi tehenek cilindrikusak

Szósziporítás helyett csak egy rövid idézet:
„Nincs másra mód, csak a kemény szavakra.” (V. Holan)

SZIVERI JÁNOS

KÓMA

Kinek? K. I.-nek, valamint T. L.-nak

valami mégsem stimmel ha egyszeriben szabad
elszólnom magam bár szabad szemmel is látom
ami előre az most hátrafelé halad
s mint sliccen át felmered előttünk bizonyos zátony

*ebben a városban minden olyan furcsa
már fogy a fagy az égbolt oly igen szomorú*

*ebben a városban minden olyan a hűgyszag
már fagy fogy az égbolt a velünk egykorú*

*egy köpködő ablakán tükrötjós csap ki
kint nem szűnőn dülöngél locsog a város
aki bent van másra sem gondol: csak ki-
és elfele innen — levegőn lenni kevésbé káros*

s miközben imbolygom lázadó kobakkal elfele
mint ádáz kártyacsatáknál — ismét a látszat csal
netán markomban lüktetne szerencsém alfele
nem vagyok több nélküle: száraz hal

por permetez akármerre lépek könnyek kopognak
mély sebeket sütnék kézfejem zománcán hoznak
vagy visznek felismerem ez a mai ugyanolyan rossz nap
nem feledem származásom emlékeim noha foszladoznak

*egyszer-másszor győznek a költők de csak
a vadparaszt a kézműves a kisipar csuklik
meg a buja munkás ha fogytán a ketchup
és a szósz s mint a colstok mert teheti összecsuklik*

járkálunk ahogy a kísértetek Európa-szerte
szent hajszára szövetkezünk hajszálra így
magasztosulnak érdemeink — ha *kiérdemeljük* persze
vigasztaló hogy józanon fogant e frigy

világ és alvilág termékeny szerelme hangtalan
léptek az olajon így fest amikor olajra lépnek
váratlanul pedig várat magára kivillan az alany
ocsmány képe — tűnhet szemünkben néha ez is szépnek

szóдавíz serceg valamely hullahalovány reggelen
s fülemben harangnyelvként vergődik egy hangya
tessék boldog hencseregésnek — a kérdést felteszem:
akad-e kinek enyémnél kisebb a rangja

a munkások is de csak egyszer-másszor
hívei lehetnek elvont anarchiának
szervezetten bedőlnek mint rogyant házior
óh istenem tekintenél bár fiad tékozló fiának

miként a kívénhedt kísértetek vonulunk *arra*
és aztán nagy hirtelen leereszkedünk a mennyből
úgy teszünk mintha kapaszkodnánk föl a rozoga falra
kiúszni kéne kiúszni legalább egyszer még a szennyből

egyre zaklatottabb költeményeket írunk ez rá
— vagyis hát ez is — a példa felülmúljuk
a maga nemében felülmúlhatatlan Pound Ezrát
s megfaszulva napi olvasmányainkat bújjuk

fönről aki lefelé nézelődik korántsem láthatja
velünk hogy itt mi van közibénk valami beékelődik
mint a levegőt a trágyabűz az eszmét áthatja
a *rög* mit hirdetnek hirtelen közelíti blődlik

magánkívül álldogál az ajtóban egy proletár
fejet hajt előtte fesztelen Groucho képében a Károly
eszméletlenül elhever hogyha mer nem csatorál
félszegen nyilatkozik immár a máról

tetten ért reményeinket sietve rakosgatjuk félre
érkezésünk sincs megtanulni amit ma még nem szabad
rothadást avar takar ha kínálnák akkor sem kéne
a lehetőség szemrebbenés alatt elszaladt

egy köpködő ablakán tükörtojás csap ki
már fagyva fagy az égbolt oly igen szomorú
léha röpköd néha-néha s cimbalom vagy mi
feszíti pattanásig húrjait mint homlokom redőit a ború

item

megtörtént mindez szeptember végén a Pesti Vigadóban
ahová beszorítottam akár az ék testek közé a testem
és betértem oda akkor előtte éppen elhaladóban
részt vehessek magam is a Sziveri-féle költői esten

Cigánysor, 1987. október—november

Szerkesztők, költészetemről valljanak inkább verseim!

BENCE LAJOS

NEM HIHETEM . . .

nem
hihetem
hogy ezek a fák
kissé távol az erdőtől
véletlen
vannak
itt
valami rend
szabályt tápláló bizonyosság
azért mégis kell hogy legyen mindenben
a csillagok járásában
a vizek vonulásában
a vakondok útvesztőiben
csodák
egyébként
mindenkivel megeshetnek
ahogy így lépegetek a furcsa
tévélygők között
bibliai rengeteg
híján
e
r
d
ő
t
l
e
n
ü
l

KONTRA FERENC

... AKI VOLT

későn érkezett
állt a vaskereszt előtt
repedt harangok jöttek elé
indult a szerdák és péntek egyhangú útján
az ismerős völgy felé
a szurdok partján egymásba kapaszkodtak a bokrok ágai
otthon még minden emlékeztette valamire
amit el sem akart felejteni
térdig járt a naftalinban
tartósította a fájdalmat
... hármat ütött
évek csüngtek rozsdás súlyként a falióra láncán
már csak néhány perc volt a tegnap
megfeketedtek az arcok a keretben
akik neki enni adtak
akik megmosdatták
akik jártatni tanították
a bögréről lepattogott a zománc
a füstölőben két sonka lógott
méregette őket éhesen
... csak a gondolatait akarta másfelé terelni
sokáig csöpögött a hólé
mintha a cserepek is lefolytak volna sorban
egymás után törték át a mennyezetet a vékony vízerek
újra akarta kezdeni
elsimítani a tél okozta sebeket a falon
ami orvosolhatatlan az benne esett meg
száradt a kötélén fehér zászló
saját lábnyomai haladtak előtte
mégis újra oda lépett
térdig járt az áprilisi hóban
fekete madarakat kergetett
... ki jött előbb a kúthoz
a ló sohasem ivott piszkos vödörből
recsegetve törték ki a szőlőkarók a hegyen
kiszáradt kutak őrizték a távozók sikolyát

gyertyák szakadékai között
 nevek hulltak kőbe vésve
 azok a keresztek kitűzött fehér zászlók
 elvitte utolsó útjára a fákat a tájat egybemosó köd
 ... a nincs lett a több
 nem értett a kitűzött keresztek nyelvén
 alkalmi lovak verték patáikat a kövesúton
 amikor megkopogtatták az ablakot
 az anyja éppen egy jelet öltögetett az ingére
 a tű csak futott
 égette a bőrét
 sistergett a hús a platnin
 ... amennyi beléd fér mert kitartottál
 éhesen méregette a felizzott serpenyőt
 megkeményedett körülötte a föld
 elindult tizenhét évesen
 a hegy túlsó oldaláról visszhangzottak a szavai
 ne bántsatok engem mert én nem haragszom
 gyáva túlélő lett
 félúton sárba ragadt a szekér
 messze világító ablak várta
 mégsem támadt vigadni kedve
 szemében turkált a kutya
 ... a hegedű miatt hányan
 dér ült a húrokon
 a fagy torz dallama
 körmei széttépték a nótát
 árva lett a csönd a hallgatásnál
 sün hömpölyödött elő a gádor ásító sötétjéből
 a partoldal gyökerei emberi alakot formáltak
 balta csattogott a szomszéd udvaron
 kígyó tekergett a háncs alatt
 ősök jussán
 csak félig élt
 az élükre fordult barázdák között régi pénzekre lelt
 közelebb jött hozzá a föld
 ... menni kevés
 vitte magával a gyöngyházfényű ragyogás mindazt ami volt
 hordók csapjain ömlött a bor
 hánccsal füstölték a húst
 fröcskölt a zsír a serpenyőben

le kellett vágni mert megdőglött volna
megfagyott körülötte a föld
halkult a szívdobogás a kockás ing alatt
megfeketedett az arca
két sonka között lógott a füstölőben
... gyülekeznek a vaskereszt előtt
rojtos szárnyukkal takarják gyűrött arcukat
tele van a hegy magányos öregasszonnyal
magatehetetlen fekete madarakkal

A HIANYZÓ TAJKERESZT

Miközben éppen a Drávaszög ösvényeit rovom versben és prózában,
azon gondolkodom, meddig kúsznak búvópatakként a gyökök a föld
alatt, hol és mikor törnek váratlanul újra felszínre, nomen est omen, de
ez engem már nem fog megtévesztteni.

PÉTER LÁSZLÓ

BEÁZÁS(OK)

Vers-lithiasis,
linkelő lomha tagok
s egyéb (jól kivehető) látszatok:
szaporodnak hát gesztusaink,
az enyhén visszafojtott s túl-
méretezett mozdulatok.
Csepeg az eresz szüntelen.
(Éjjel-nappal. Holott igaz se tán.)

CUM AVIS

Mindhiába várunk s hasztaian
lessük előtűnni újra
— mint véres göb úgy zihál

megalázott a csend.
Ez itt a végső villanás.
Egyike röptében bárha
ernyedő karodnak.
Árván csomóz bélrendszereket
(követ a vakság emészttve mindeneket)
cum avis repülőtestek sebes iramát
ez itt a végső villanás.
Egyike megkövült nyomainknak.

GÉBER LÁSZLÓ

BARÁTAIMNAK

a fák itt sem termelik
éjjel a klorofillt

a járdán betonbuckák nőnek
és a gyíkok riadtan szaladgálnak
a fűben

a hegyoldalra sötétség telepszik
kivirrad és a kékelő halmok
ezüstbe mártóznak

gyertek most hozzám
melegedjünk a bükkfa tűzénél

kamenica

HIRTELEN HA KISŰT A NAP

mint aki éjjel
az égbe néz
és igyekszik

lépteim is most
ahogy kivirrad és alámerülnek
a tárgyak

de néha
hamukék szárnyaikkal
a verebek is ilyenek
áprilisban

s a giliszták amelyeket az ásó
kidob ilyenkor
és a küszöb alatt
a katicabogarak

járásom oly bizonytalan
s beszédem is
el-elakad

tenyéryni hely vagyok
esőverte ablakomon
hirtelen ha kisüt
a nap

TÖMJÉNKOCKÁK

lélegzetet veszek
lesöpöröm asztalomról
a kenyérmorzsát
s odavetem a hangyáknak

az eső nem esik
fűszálak mozdulnak
ahogy megyek

elérhetetlenül messze vagytok

tömjénkockák
a forró betonlapon

a felsorolás hévében
 névében
a műszív is gyorsabban dobog
gyengéd torok
 spongya
szárnyakon a lelki- és honismeret
darutollas
öntvénybevonat a tort-
ákra ékre okra
ne gondoldj a teg- s a hol-
napokra
mereven
ma már nem áll
beteg tagod
a felhőkarcoló gombostűhegyre holla
lepereg mi rád rakódna
a homokóra számlapján
kopott tollakat permetez a szél
a dögökkel együtt jár a járványveszély
 hull a száll
 ül az áll
 fordított kabát a nadrág
 s ordít a csend

csivít csivít
ne a szemét a szívít
ha már senki sem felel
zri szája ered utánad
nyírd ki
ha elírni nem tudod
pedig előtted riszálja rímít
adózzunk tisztelettel
a mának
csókodnak ezrit
átadja más majd a mamának
s kedved gondozza képzavar
mely ápol és eltakar
mint újabb csapás a sorra holla
a sárkánynak van-e tolla

VARGA SZILVESZTER

ANGYALCOMB

öreganyámmal egy ágyban aludtam sokáig
egy sárral föl kent konyhában
az estékbe még a délelőttől
átérzett a falu
maris zsírszódát ivott
a májából szappan készül
julist mindig más kecerészi
úgy járnak rá az egerek
akár a férfiak a lisztre
bözse lányát teherbe ejtette egy disznó
pista csipkekesztyűt vett az asszonyának
azt húzza a dudáira
józsira ki a tisztelendő urat fölbuktatta
tegnap délután ráomlott a pince
laci a kocsma előtti árkot
báránybőrrel béleltette

öreganyámmal egy ágyban aludtam sokáig
az utolsó voltam kinek pecse volt
és egy ágyba feküdt vele
a falvédőt bámultam
kis csolnakom a dunán lengedez
szívemben a szerelem ébredez
libatollal tömött dunna lengedezett
éjszakánként fölöttünk
mi segget fordítottunk egymásnak
a párna csücskét szorongatta
s reggelre nyálaztam össze

oreganyámmal egy ágyban aludtam sokáig
vettünk egy pacifik televíziókészüléket
öreganyám hóna alatt
kinyílt a világ
de a veréb is madár
első magyar szexfilm sugárzása után

le kellett pecsételtetnünk öreganyám
késő volt már
azontúl minden verebet televíziónak véltem
televíziók vájták ki a
lószarból a tengeriszemeket
mint én a mákos kalács végéből a mazsolákat

öreganyámmal egy-ágyban aludtam sokáig
ő miután én már lefeküdtem
kacsatömő idényben imádkozás helyett
kukoricát morzsolt és leáztatta
reggel-este áldoztak a kacsák
s mi minden vasárnap angyalcombót ebédeltünk

CVIJIĆ UTCA 24

how are you my dear friend
a gatyádat másfél hónapja
mosatlan hordod tomasz
2000-ért három konzervet árulsz
2 x gulasz angielski
1 x mielonka wołowa
a minakvásüvegeket az üzletben
a számla fölmutatásával vissza-
cserélik üvegenként 150
kár hogy nem maradsz tovább
a newsweeket is átvennék tőled
ugyanis nálunk a newsweekeket
külön newsweekre előlátott
géppel zúzzák

how are you my dear friend
a lepedőt gyűrötten hagyta
christophe és a hajad
elfelejtetted kibokszolni
dragana hívott az este
remegett a drót
szeptemberben költöznek a fecskék
a verebekre hagyva az eresz alá
kirakott corn flakeses dobozokat

how are you my dear friend
 cipőstől az ágyba john
 itt is ott is amerikai
 a szemétláda a szekrényben
 második ajtó balra
 a rothadt zoknikat ott kell mélyhűteni
 ne ugorj söprűvel a kádnak
 messze hozzánk az óceán
 nálunk csak szárazon
 lehet szörfözni

how are you my dear friend
 murat vár rád christophe ágya
 hallottam tudsz
 nyelvet öltve énekelni
 és szereted a konzerveket
 2 x gulasz angielski
 1 x mielonka wolowa
 badel rumpuncs után
 isztambul második ajtó balra

how are you my love manuella
 (.)

Az utóbbi időben *szép* verseket szeretnének olvasni az emberek, *szép verseket lényeges igazságokról*. Mintha mindenki megcsömörlött volna a *szabadverstől*, mintha káosz uralta világunkban mindenki visszavágyt volna a formát, a *klasszikus forma fegyelmét*. Mintha a *Verseket* kellene megírni, azokat a *Verseket*, amelyek az elvont fogalmakat magyarázzák, azt, hogy mi a szabadság, és hogy mi a szeretet. Ez izgatja a legjobban az embereket, mivel ez hiányzik legjobban az életükből, de elfelejtik, hogy ezekről a dolgokról nem lehet általánosságban beszélni. A költő egyéni hangja élete egyediségéből fakad, úgy írhat, ahogy átéli korát. Érvényes, és mindig érvényes marad, amit Ady mondott: „Költő az (...), akiben szenved, sír, átkozódik, ujjong a kor.” Ennél pontosabban és tömörebben nem lehet fogalmazni. Ezért nincs helyük a költészetben az elvont fogalmaknak, ne várjunk tehát *örök érvényű igazságokat*. Azokról csak a dilettánsok beszélnek, azok a dilettánsok, akik nem tudják átélni a szabadságot és a szeretetet anélkül, hogy ne definiálnák. *És a költészetet!*

BESZÉDES ISTVÁN

BENJAMIN FRANKLIN DICSÉRETE

(... ha nem vigyázok, megriad és napvilágon
majd kiad! Terpeszein át kihágy vagy kihány
úszóhártyáival a hiány. Az ujjam íve
megragad? Szabad mennyi más perc, jeldobó,
mennyi óvó, róvó/dorongoló vonás; na és
mennyi bizsergő érinthetés, álomba döngölés,
verés; ágakat tömpe körömmel kapkodó
kelés, lebújva lapító szomszédot lelés:
tapongó talpakon lisztte porhad el a murva.

S rettentő hajlamommal hová legyek: nem elégít
ki a légben páرزódó társbeszéd, ha az eső
szövetképe ereszetről nyúlva, ha mintásvörös
a szerpentinszegély; és nem a nyelvek lágy
taposómalma, nem a gondolatgyermekágy, az
érzelemsegély: iramodom el évek, órák múlva!
Ha hiúságom már csöppnyire apad, kéje
a stábnak ettől megszakad. Rám fog, tudom,
haragudni mind: az örök házúr örökre feláll,

botrány(!), szava

s füle is eláll. Kárpótolhat-e érte (?) mind,
ruszvaj, s ami a fekete listán, felezni kint,
osztódni lustán, kívül hihetni a gondtalant:
ettől szüntelen-egy mustrám(?), még erre
sem talál, nincs is az a földtörténeti magány.
Most is, hogy a nyárfasor óriástoll-kara
prizmáll, lebeg a léglakó ebonit, a kristály.
Hogy gomolyognak a gránitok, dárdájukon a malmok
előtt Quijote-tótágasok, ekevitorlák rája-

koromtriangulumok.

Nem hirtelen átrobbanás a cél: maradjon a felhők
vágata fehér; ércében bakacsín, batiszt töltete,
acélultramarin és párizsi kék; vakító a repedés-

fonál: vezeti a torz levezetedés. Űt a szürkesség,
a villanásnyi, teljes árnyékbillenés. Leszigetelés,
dörgés. Perzsenésszagok? Szikes porzik el,
emeleg a szél; köd alá be horpad a lapos,
távvezetékét ideges gallyzat himbál; a kunszt
fény nélkül földelni a feszültségmagot!

Döbrent a csendes átdobbanás a deszkán.

A költészet közéleti elgyermekiesülése olyan közönyt kötelez, amelyet ha tudomásul nem veszek, a vércukorszintem száll alá. Ekkor viszont (ha szédülök) összeroppant érzékű tévedéseimet költhetem csak lírikus logikába: csodálnivaló-e mindez után a szókalizmusok jelensége, hogy szimbolikám heraldikába, epikám mitológiába, szemantikám demiurgiába hajlik? E szent felelőtlenség szemlélete az Istenek osztozása fordított genealógiájával a budai Jupitertől a mediterrán káoszhoz vezet, ahol is a költészeti poétika képzelő tudatlansága a visszaroobbant fogamzásösköd, míg az újdonság tapasztalás csak maga a lejátszott famózus világrendezés lehet.

A cukrosok tehetőségében különben sem hiszek.

P. NAGY ISTVÁN

EGY MOZDULATRA

„Egy mozdulat
vagy tán még annyi sem
és nyoma sincsen

Az ég

alatt
ott ha lehetnék
a felhők puha kazlaiban
súlytalan a fénysegény
magasban

Én mondom
nem rettegném a fintorgó
istent nem rezzennék

össze végszávára hanem
lepillantva

mint ki a
lentit sose látta
beleköpnék a ragyogásba

Egy
intésre beesteledik
Itt ülök a kioltott világban
a megsűrűsödött alvó
levegőben olcsó jelenések
kanalak villák
és kések
a sőtartó énekel
a hold sisteregve elolvad
a palacsintasütőben
és anyám a döngölt földet
simogatja egyre
— anyám miért ez a bűgös legbelül?
— hasacskádban az étel kihűl
nem melegszik bomlik
hűl benned a leves
hasacskádban a tej
frissen megaluszik
véred elaluszik

— — — Ébrednek vízben a víz alatt
színtiszta álomból a halak
az idő bennük végtelen
a téridő kiterjedéstelen

Egy mozdulat
vagy tán még annyi sem
és nyoma sincsen

Az ég
alatt hol a sötét
fölhasad kibuknak
a testbe öltözött
istenek és nyerítenek

Nem kenyéren és vízen
élnek nem — emberhúst zabálnak
és gyepet harapnak hozzá —
salátának

Az ég

alatt zárójelként
meggörbedek didergek az
istenek nyájmelegében
nocsak
fogaim vacognak
nocsak
tagjaim dermednek
bennem még egy isten
életre kelhetne
ha nagyon akarnám

A száj merszet hazudík
A vízszintes ágaskodást mímel
Létéből kinő
(. . .)

Egy mozdulat
vagy tán még annyi sem
és nyoma sincsen”

BATA JÁNOS

FENYŐK ALATT

Jegyzetfüzetem tele van a
tőled kapott papírdarabkákkal.
Jó — így könnyebben idézlek.

Ez a nyugodt,
az itteniek szerint
dekadens nyugalommal
telített város sem tud
megnyugvást adni —
hiányod üre űz,

s mint szitáló, őszi eső,
a fenyő tüskéi
és a madarak tolla
hull rám,
halált varázsolvá
a parti fák alá,
a padra.

Graz, 1987. július 13

BALERINA-HATTYÚ

egy koreodráma kapcsán

ha akarod
szirom
ha akarod
fájdalom
ha akarod
eltáncolod mindazt
amit kimondanunk
nem volna szabad
a vágyat a szerelmet
a halált az életet

GÖNCÖLSZEKÉR

Mert más kapaszkodó
nincsen,
hát csillagképeket keresek
az égen.

PILLANATFÖLVÉTEL A KÖLTÉSZET ÁLLASARÓL BORI IMRÉNEK

A költészet elárvult. Magára maradt. Cserbenhagytuk. Mi hagytuk
cserben, mindannyian, amikor elvesztettük hitünket a Világ rendjé-
ben, a költészet, a mondott szó, a *léírt* szó erejében.

„Lehet-e költészet Auschwitz után?” — kérdezték. „Lehet-e költészet Csernobil után?” — kérdezzük; és lehet-e költészet ki tudja, mi előtt? — Lehet, minden bizonnyal lehet, de csak árván, magára maradottan dideregve, mint ama atom a Világűrben.

BOZSIK PÉTER

MAFFIADALOK

(Részletek)

FINOMODIK A HARCMODOR

Most váltak középkorúvá
a gerillák
Kezükben megrozsdásodtak
a fegyverek

(A gorillák ideje van)

Mint kín
finomodik a harcmódor
Mint húsba hatol
keskeny penge

SPICLI

Sinkó Ervin emlékének

Nem változott azóta sem

Pontosan ugyanolyan mint a többi
ember
Egyetlen és legfontosabb
tulajdonsága
(erről lehet megkülönböztetni is)
hogy teljességgel fölismerhetetlen

Olyan mint a többi —

RETTEGÉS

Utálja a mókázó fényképezeket
(Még nevetős kép kerül útlevelébe)

A félelem játéka ez

Rettegés
hogy majd minden
útja alkalmával
vigyorogni kell a határőr
pofájába

Az írás számomra kezdetben kiírást jelentett, és nem kihívást. Mindössze arra törekedtem, hogy kiírdam a bennem lévő érzelmeket, vagy gondolataimat a világról, a költészetről.

A költészet akkor kezdett kihívást is jelenteni, mikor megtanultam esztétikai kategóriákban gondolkodni. Attól a pillanattól kezdtem versekben látni a világot. Eleinte csodálkoztam ezen, de most már lassan megszokom. Azt hiszem, akkor váltam költővé is. *Csak* a kiírás már nem tudna kielégíteni.

A költészettől egyetlen elvárásom van: legyen jó. És akkor jó számomra egy vers, ha benne van az a valami, amit én erőnek hívok. Ezt a bizonyos erőt nem tudom közelebből meghatározni: ezt érezni kell.

LADÁNYI ISTVÁN

TANULMÁNYOK II.

1.

Nevezd bárminek, amit
megnevezel, az — ami,
akkor is, ha rejtve marad, akkor is, ha
kibontani véled rejtettnek
mondott lényegét.

Rendezkedj csak be szépen
szállodai szobádban.
Keress helyet tárgyaidnak,
minősíthetetlen tárgyaidnak,
és szórakozz velük
akár —
a nagyszerű játékon
nagyot nem változtatsz.
Keskeny résen is láthatsz annyit,
amivel betelhetnek a téged nézők is.
És ha heversz lehúzott redőnyök mögött,
fülledt melegben; és ha
legyek dongják be füled
hallgatását, akkor is nagyszerű
a játék. Nem haladod meg
sokkal a fű növéstét, és
elegendő mindez.
Műveld talajod, hogy dúsabban
létezzen, ami nélküled még
dúsabban létezne.
Ne törődj távoli zaklatásokkal,
nem érintik vélt zajai
csöndöd lényegét.

A folyók időtlenségük semmi-idejében
kimossák éveink szennyét,
és jelző nélküli, élő nyugalommal
növik ki életük a fák.

Mindez önmaga, és
önmaga gúnyrajza is;
mint bármi mást,
akárhogy nézheted.

De ha kiülök . . .
ha apróként megállok . . .
ha én magamként minősítetlenül
megállok a minősítetlen ég alatt,
nem törődöm távoli zaklatásokkal,

nem érintik szavak
csöndöm lényegét.
És a folyók . . .

Nem zárkózom el.
Bárki jöhet hozzám,
gyümölcssel kínálom,
szavaim megosztom,
bennük látásom, elgondolt
magam és minden bennem létező,
mondható részleteit.

MEGFUTAMODOM

A lámpák már kigyúltak,
de az ég még világos. Most
nőnek az árnyak — így mondják:
sötétté, s tágulnak — vagy mi —

kozmikussá — szóval olyanná,
ami — jól megtanultam —,
ami befoghatatlanná teszi
azt — ha gondolkodom rajta

egyáltalán —, amit egyébként
sem értek. Befoghatatlanná:
ezen azt értem, hogy befogni
szeretném, tehát lényegessé

válik, ami létezik nélkülem is,
gondom nélkül — minősítetlenül.
Minden apróság így vet ilyenkor
— sötétbe sötét — képet, s bennem

indul a vers; ekkor nem
tudom, miről . . .
tovább hogyan . . .

Versem egy-egy unalomig gondolt téma elnyűtt, elpiszkolt, majd megfoltozott, kimosott, kivasalt, halotti leple.

Közzéteszem — eltemetem.

Minden versem egy-egy elhallgatás.

TOMÁN TIBOR

KABÁT, SZAG, ILLAT

Erős angyalok fújnak
az éjszaka.

Mindent elhord:
homokot, rongyokat,
a kabátomat
ez a hangos szél.

Erős kabátok lógnak
az éjszakában.

Borzalmas küzdelem,
kabát, szag, illat!

MOST ÉPPEN KEDVENC MANNÁMAT NÉZZÜK MEG ESSZÜK

Körben ülünk,
csemegézünk,
ez a szomorkás
hegedűszó
pedig
egészen elhúzódik.

VAD CSALÓDÁS

Jó volna
elpusztított kutyákkal
álmodni,

de csak
gyönyörű testek zápora
zúdul rám.
Drága ebek!
Szamarak!

PAPP P. TIBOR

A TESTÉPÍTÉS FILOZÓFIÁJA

csontjaim ha bírnák
izmok egyensúlyát
könnyebben viselném
lelkem ólomsúlyát

SZEM-ÉRME

tudásom horizontján
tágítani vágyván
— mint steril szemészet
pupillasanyargató
folyadékától —
hunyorogtam
poros könyvespolcok között
hol kéjért kéjjel áldoztam
szenvedő szenvedélyt
a távolban felderengő
csúcsokról megtért
kóbor tekintetem
döbbenet pihent meg
ködbe vesző ornyergemen

SZABÓ ATTILA

ELVESZETT SZEMFÉNY

A hétvégi jegy
péntek déltől
hétfő délig érvényes.
Praktikus, mert
hétfőn reggel nem kell
sorba állni jegyért.
Csak abban különbözik az
egyszerű
oda-vissza
jegyeiktől,
hogy a hátulján
pecsét van.
Ez a pecsét a legfontosabb,
mert nélküle
nem érvényes
hétfőn délelőtt!
A jegyárusnő néha
lusta ráütni Szabadkán . . .

. . . hiába mondtam neki,
hogy hétvégi jegyet
kérek, ő azzal intézett
el, hogy nincs
pecsét.

KARÁCSONY

nem élet amit élek
 csupán élek
 így — sehogy

LEHULLT EGY CSILLAG A FÁRÓL

otthon
 othon
 oton
 coton

A VERSEK ÉVE 1988 TARTALMA

Bori Imre: Jegyzet 294

Urbán János (1921)

Kenyérgond 294

Áramlás 295

A világ tenyerére 296

[Ebben a mai...] 296

Acs Károly (1928)

Verseim végére 297

Szűcs Imre (1935)

Karrier 298

Képvers 298

Elemek 299

(Egy szál hegedűn)* 299

Gulyás József (1937)

XII. zsoltár 300

Amatőr megoldás volt Mester 301

Beszélhetnénk másról is 302

Mint a madár 303

Egy lány messziről 303

Nő, élet s minden 304

Disznótoros karácsonyi vacsora

Csurgón 304

És hasonló múltékné figurák 304

Ars poeticám? 306

Koncz István (1937)

Jelentés 306

[Zavar, azt hiszem...] 307

Dedk Ferenc (1938)

Afrika versei 308

Koliger Károly (1939)

Tagolás 311

Emelek párhuzammal IV. 311

Bosnyák István (1940)

A Nincsen himnusza 312

Rút a szép 312

Minden csak volt 312

A Nincsen himnusza 313

A csillagok csillaga 313

A csodák évezrede 313

Kocsi-út-epilógus 314

* Zárójelben az ars poeticák címeit közöljük, a szögletes zárójelben levőket a szerkesztőség adta

- Tolnai Ottó (1940)*
Fű & réz 315
- Ladik Katalin (1942)*
Árnyak kertje 319
Metafora Nárciszról és
Napraforgóról 319
Répácskának hasadéka van 319
Mennyei eső 320
- Cs. Simon István (1942)*
Akár 320
Riadalom 320
A sírásót temették 321
[Válasz...] 321
- Szunyogh Sándor (1942)*
Miniatűrök 321
[A költészet...] 322
- Brasnyó István (1943)*
Harmat 322
Egész napi szerencse 323
[Hányadán is áll...] 326
- Jung Károly (1944)*
Ocska nóta 327
Erődök és egyebek 328
(A költő exirusáról vagy
exodusáról) 329
- Guelmino Sándor (1945)*
Műfajok 330
Confessio non difficilis 330
Fokozás 331
- Maurits Ferenc (1945)*
Kondor 332
Ihlet 332
- Sinkovits Péter (1946)*
Létfejtők 334
[Ne szólítsd meg...] 336
- Veszteg Ferenc (1946)*
Mit görög a farönk? 336
- Böndör Pál (1947)*
Instant idea 337
A Bábel tornya 337
- Bolond lukból bolond szél fúj 338
Gradáció 338
Eszmélet 339
[A vers...] 339
- Görgits József (1948)*
A kiáltás 340
[Költészetemről...] 340
- Vankó Gergely (1948)*
Szamszára 341
Nirvána 341
A felébredés 342
(Költészetem) 342
- Csorba Béla (1950)*
Giacomo della Marca tovalovagolván
Szerémség felé 342
(Válasz a Hídnak költészettelenségem
természete felől) 343
- Fülöp Gábor (1950)*
Nagytakarítás 343
(Intermezzo) 346
- Szombathy Bálint (1950)*
Via crucis 346
- Szűgyi Zoltán (1953)*
Szólok — elhallgatok 348
[Hogy hol tart most...] 349
- Tari István (1953)*
Visszatarthatatlan 350
Didergést tizedelő 350
Képvrs 351
- Fenyvesi Ottó (1954)*
Meg akarom duplázni a nullát 354
Gimmie, gimmie, gimmie 354
Ráma láma fá fá 355
Urbánus underground vers 355
[Szószaporítás helyett...] 355
- Sziveri János (1954)*
Kóma 355
[Szerkesztők...] 357
- Bencze Lajos (1956)*
Nem hihetem 358

Kontra Ferenc (1958)

... aki volt 359
(A hiányzó tájkereszt) 361

Péter László (1958)

Beázás(ok) 361
Cum avis 361

Géber László (1959)

Barátaimnak 362

Hirtelen ha kisüt a nap 362
Tömjenkockák 363

Kalapáti Ferenc (1959)

Egy sárkány viccei 364

Varga Szilveszter (1959)

Angyalcomb 366
Cvijić utca 24 367
[Az utóbbi időben...] 368

Beszédes István (1961)

Zenjamin Franklin dicsekvése 369
[A költészet...] 370

P. Nagy István (1961)

Fgy mozdulatra 370

Bata János (1963)

Fenyők alatt 372

Balerina-hattyú 373

Göncölszekér 373
(Pillanatfölvétel a költészet állásáról
Bori Imrének) 373

Bozsik Péter (1963)

Maffiadalogok 374
Finomodik a harcmodor 374
Spicli 374
Rettegés 375
[Az írás számomra...] 375

Ladányi István (1963)

Tanulmányok II. 375
Megfutamodom 377
[Versem...] 378

Tomán Tibor (1967)

Kabát, szag, illat 378
Most éppen kedvenc mannámat
nézzük meg esszük 378
Vad csalódás 378

Papp p Tibor (1970)

A testépítés filozófiája 379
Szem-érme 379

Szabó Attila (1971)

Elveszett szemfény 380
Karácsony 380